

Åtterrapportering av villkorsbeslut 2023

Regionerna och Gotlands kommun ska följa upp, utvärdera och årligen redovisa resultaten av det regionala utvecklingsarbetet till regeringen.

För åtterrapportering av Villkor för budgetåret 2023 för regionerna och Gotlands kommun inom utgiftsområde 19 Regional utveckling (villkorsbeslut för 2023) ska ni använda denna mall. Villkorsbeslut för 2023 bifogas.

Ni ska besvara alla frågor. Om det inte har genomförts några insatser för den aktuella åtterrapportering ska ni kommentera det. Det finns dock inte krav på att ni ska ha genomfört insatser i samtliga områden som finns i denna mall.

Om redovisningarna är relevanta under mer än en fråga behöver ni enbart redovisa svaret en gång och hänvisa till detta från andra delar i redovisningen.

Åtterrapportering ska lämnas i Wordformat (löpande text typsnitt Cambria, 11 punkter och text i tabeller Calibri, 8 punkter) till li.registrator@regeringskansliet.se, tillvaxtverket@tillvaxtverket.se och villkorsrapport@tillvaxtverket.se senast den 21 februari 2024.

Ange landsbygds- och infrastrukturdepartementets diarienummer N2022/02395 och Tillväxtverkets diarienummer Å 2023-2905.

Om ni har frågor ta kontakt med Camilla Randström eller Ulrika Åberg via villkorsrapport@tillvaxtverket.se (telefon 08-681 96 75 respektive 08-681 77 39).

Innehåll

Instruktioner	3
Redovisning av samverkan och samråd.....	3
Exempel på insatser	3
Resultatbeskrivning.....	3
Begreppsförtydliganden.....	4
Definitioner och exempel – resultat.....	4
Hållbarhetsdimensionerna och Agenda 2030	4
Territoriellt perspektiv	4
Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030	5
Frågor att besvara - Återrapportering	6
1. Den regionala utvecklingsstrategin.....	6
2. Analys, uppföljning och utvärdering.....	8
3. Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd	9
4. Kompetensförsörjning och kompetensutveckling.....	14
5. Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande	20
6. Tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystemet.....	27
7. Jämställdhet	30
8. Integration.....	31
9. Miljö och klimat.....	33
10. Fördelning av anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder	36
Övriga medskick	41

Instruktioner

Redovisning av samverkan och samråd

I bifogat villkorsbeslut¹ framgår att ni utifrån lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar samt förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete ska samverka med kommuner, länsstyrelsen och övriga berörda statliga myndigheter. Ni ska därtill samråda med företrädare för berörda organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv. I mallen för återrapporteringen beskriver ni i frågorna 1–9 vilka aktörer ni har samverkat med.

Exempel på insatser

Exempel på insatser efterfrågas i flera avsnitt. Insatserna kan vara helt eller delvis finansierade med anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder men även insatser med annan finansiering kan redovisas.

Samtliga insatser ni beskriver i er rapportering ska vara sådana som har initierats eller genomförts under 2023.

Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

Resultatbeskrivning

Syftet med resultatbeskrivningen är att ge en bild av vilka resultat som har uppnåtts baserat på de insatser ni har ansvarat för eller varit delaktiga i utifrån ert regionala utvecklingsansvar.

Resultatredovisningen ska beröra mål, resultat i form av **under året uppnådda** prestationer och så långt det är möjligt **under året uppnådda** effekter på kort, medellång och lång sikt. Det är eftersträvansvärt att beskriva en resultatkedja (även kallat effektkedja eller interventionslogik) så långt det är möjligt.

Ni kan presentera resultat såväl kvantitativt som kvalitativt. Om ni saknar en uppföljning eller en utvärdering som stöd för resultatbeskrivningen, ber vi er ändå att göra en bedömning av resultaten. Ange om ni baserar resultatbeskrivningen på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.

Resultatbeskrivningen ska vara överskådlig och ge en rättvisande bild av verksamheten. Samtidigt kan det behöva göras ett urval från den mängd av prestationer och effekter som kan kopplas till verksamheten/området.

¹ Villkorsbeslut 2023:1.3.

Begreppsförtydliganden

Definitioner och exempel – resultat

- Prestationer – antal och omfattning av genomförda aktiviteter. Till exempel deltagande organisationer eller antal framtagna kunskapsunderlag.
- Effekter på kort sikt – förändrad förmåga hos målgrupper. Till exempel ny/ökad kunskap.
- Effekter på medellång sikt – förändrat beteende hos målgrupper. Till exempel tillämpning av ny kunskap eller nya varor/tjänster.
- Effekter på lång sikt – effekter av förändrat beteende hos målgrupper eller på samhällsnivå. Till exempel ökad konkurrenskraft eller ökad förnyelseförmåga i näringslivet.

Hållbarhetsdimensionerna och Agenda 2030

FN:s Agenda 2030 är en handlingsplan med mål för omställning till ett hållbart samhälle för människorna, planeten och välbefindandet. Agenda 2030:s mål och delmål är integrerade och odelbara och omfattar samtliga tre dimensioner av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

I Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030² framgår att den regionala utvecklingspolitiken ska vara en del av genomförandet av Agenda 2030.

Ni ska i åiterrapporteringen redovisa hur ni (inom ramen för ert ansvar enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar) arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat de tre hållbarhetsdimensionerna enligt ovan. Med denna redovisning blir det därför en redogörelse för hur ert arbete bidragit till Agenda 2030.

Samhällsutmaningarna avser de som är identifierade i Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030. Det vill säga demografiska förändringar, globalisering, miljöproblem och klimatförändringar, socioekonomi och sammanhållning samt teknisk utveckling.

Territoriellt perspektiv

I åiterrapporteringen ska ni redovisa hur olika territoriella perspektiv har beaktats. Det vill säga hur insatser och prioriteringar tar hänsyn till varierande förutsättningar mellan till exempel landsbygder och städer av olika storlek och karaktär, men också olika funktionella samband över kommun-, läns-, och landsgränser.

² <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/skrivelse/2021/03/skr.-202021133>

Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030

Frågorna 3–6 är strukturerade enligt de fyra strategiska områdena i Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030³. För respektive strategiskt område finns också prioriteringar. De strategiska områdena och prioriteringarna framgår i tabellen nedan.

Strategiska områden	Prioriteringar
Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet	Hög livskvalitet med goda och attraktiva livsmiljöer God samhällsplanering God tillgång till kommersiell och offentlig service
Kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet	Väl fungerande infrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande Utvecklat regionalt kompetensförsörjningsarbete
Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet	Omställning genom starka regionala innovationssystem och smart specialisering En konkurrenskraftig, cirkulär och biobaserad samt klimat- och miljömässigt hållbar ekonomi Tillvarata digitaliseringens möjligheter Ett gott näringslivsklimat med goda ramvillkor och väl fungerande kapitalförsörjning Internationalisering, investeringsfrämjande och ökad export
Tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystemet	Förbättrad tillgång till snabbt bredband och ökad digital användning Tillgänglighet genom hållbara transportsystem

³ Villkorsbeslut 2023:1.1.

Frågor att besvara - Återrapportering

1. Den regionala utvecklingsstrategin⁴

Observera! **Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 1.1–1.3 är sammantaget 4 500.**

Beskriv genomgående i frågorna 1.1–1.3 eventuella utmaningar och framgångsfaktorer i genomförandet. Ange också vilka aktörer ni har samverkat med (kommuner, länsstyrelsen, övriga berörda statliga myndigheter, organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv).

- 1.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet med den regionala utvecklingsstrategin och samordningen av insatser för genomförandet har bedrivits.⁵

Den senaste Regionala utvecklingsstrategin, RUS, antogs 220428 och vi befinner oss nu i en genomförandefas.

RUS-uppföljningen har identifierat tre områden med utmaningar: "Inkludering", "Barn och unga" och "Grön omställning". Här behöver vi kraftsamla tillsammans och göra stora förflyttningar för att nå målen i RUS. Länet har även utmaningar med kompetensförsörjningen.

Dessa komplexa samhällsutmaningar kräver nya arbetssätt. Vår RUS-struktur, med tio prioriterade områden, utgör en utmaning i arbetet med de tvärsektoriella komplexa utmaningarna vi identifierat. Därför har vi under året utvecklat nya samverkansformer, s.k. plattformar för kraftsamlingar, där vi sätter utmaningen i centrum och där många perspektiv, områden och organisationer möts och jobbar gemensamt med både analys, lärande och genomförande.

Kraftsamlingarna handlar om att: riva hinder för utsatta grupper för att minska utanförskapet på arbetsmarknaden (inkludering), stärka lokalt agerande och gemensamt lärande mellan olika samhällsaktörer för att barn och unga ska få bra förutsättningar att leva ett gott liv (barn och unga) och utveckla innovationer för en grön omställning samt att öka implementeringen av kända lösningar för en snabbare grön omställning (grön omställning).

Samverkan mellan flera aktörer är en förutsättning för genomförandet av RUS. Örebro län har ett regionalt samverkansråd på politisk nivå för den övergripande samordningen av RUS. Det finns även ett partnerskap för regional utveckling på tjänstepersonnivå. I partnerskapet ingår, förutom Region Örebro län, länets tolv kommuner, Örebro universitet, Handelskammaren Mälardalen, RF-SISU Örebro, Länsstyrelsen i Örebro län samt Örebro läns bildningsförbund.

⁴ Villkorsbeslut 2023:1.1, 1.3, 2.

⁵ Observera! Information om uppföljning och utvärdering av den regionala utvecklingsstrategin ska inte redovisas här. Den informationen redovisas i avsnitt 2 – Analys, uppföljning och utvärdering.

Omvärldsutvecklingen gör att ett större fokus måste läggas på civilt försvar och beredskapsfrågor. Partnerskapet valde därför att under en tvådagars konferens ha det som ett av två teman.

Sveriges regioner kämpar med ytterst ansträngda ekonomier. Elva av länets tolv kommuner förväntas göra negativa resultat i år. För Region Örebro län pekade de ekonomiska prognoserna mot ett underskott på mer än 1 miljard kronor vid årets slut. Regionen har därför lagt ett stort fokus på att minska sina kostnader och öka sina intäkter, vilket påverkar vår utvecklingskapacitet.

- 1.2 Beskriv hur ni har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

De tre övergripande målen i Örebro län regionala utvecklingsstrategi bidrar inom de tre dimensionerna av hållbar utveckling. Utan ett konkurrenskraftigt näringsliv, hög och jämnt fördelad livskvalitet samt en hållbar hushållning och användning av våra naturresurser kan långsiktig hållbarhet inte uppnås.

De övergripande målen är konkretiserade i 20 effektmål som följs upp av målsatta indikatorer. Inom strategins 10 prioriterade områden har vi önskvärda lägen till 2030 beskrivna. En kvantitativ uppföljning av indikatorerna tillsammans med en kvalitativ uppföljning av de 10 områdena ligger till grund för årliga analyser för att identifiera utmaningsområden att kraftsamla inom. Genom att använda uppföljning av vår RUS som underlag för prioriteringar säkerställs ett hållbarhetsintegrerat genomförande som möter samhällsutmaningarna.

- 1.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med den regionala utvecklingsstrategin.

Landsbygdsperspektivet är integrerat i vår utvecklingsstrategi. Insatser som främjar hållbar regional utveckling behöver ha ett territoriellt perspektiv och ta hänsyn till länets strukturella skillnader, t.ex. i olikheter i tätortsstruktur, demografi, socioekonomi och näringsliv. Insatserna ska också sträva efter att skapa likvärdiga förutsättningar. Det innebär att vi inte kan göra på samma sätt överallt, utan vi behöver anpassa insatser till de olika förutsättningarna runt om i länet.

Under året har Region Örebro län anställt en GIS-strateg och höjt ambitionerna med avseende på genomförande av geografiska analyser som en del av prioriteringsprocessen av insatser.

Huvudsyftet med GIS-arbetet är att generera en fördjupad förståelse för vår geografiska region, med fokus på både fysiska miljöer och socioekonomiska förutsättningar. Genom användning av GIS-verktyg och genomförande av analyser strävar vi efter att stärka den territoriella förståelsen genom att öka vår kunskap om rumsliga mönster och samband, särskilt relaterade till demografiska aspekter, infrastruktur och kulturella faktorer i länet.

2. Analys, uppföljning och utvärdering⁶

Observera! **Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 2.1–2.4 är sammantaget 5 500.**

Beskriv genomgående i frågorna 2.1–2.4 eventuella utmaningar och framgångsfaktorer i genomförandet. Ange också vilka aktörer ni har samverkat med (kommuner, länsstyrelsen, övriga berörda statliga myndigheter, organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv).

- 2.1 Beskriv de strategiskt viktigaste analyserna, uppföljningarna och utvärderingarna som har genomförts.

Varje år tas uppföljningar, analyser och utvärderingar fram - uppföljning av Regionala utvecklingsstrategin, handlingsplaner, 1:1-finansierade projekt och företagsstöd, analyser framtagna inom ramen för projekt etc. Vi har 11 interaktiva statistikrapporter i Power-BI på webbplatsen som används som kunskaps-, analys- och planeringsunderlag för länets kommuner och aktörer och uppdateras årligen. En utmaning är att samordna och effektivisera uppföljning av RUS, uppföljning av verksamhetsplan och åiterrapportering av villkorsbeslut. Flera år i rad har vi startat uppföljningen gemensamt inom förvaltningen genom att fokusera på vilka förflyttningar, resultat på kort eller medellång sikt, som uppnåtts i det regionala utvecklingsarbetet. Genom det får vi en gemensam bild av vad vi åstadkommer i det regionala utvecklingsuppdraget, en bättre bild av synergier och målkonflikter och större fokus på resultat snarare än aktiviteter i uppföljningen.

- 2.2 Beskriv hur ni säkerställer att arbetet med analys, uppföljning och utvärdering genomförs löpande, systematiskt och långsiktigt samt hur resultat och erfarenheter från det arbetet tas tillvara i det regionala utvecklingsarbetet.

Vi följer RUS uppföljnings- och analysplan med en årsplanering som utgår från uppföljning av RUS som sedan ska ligga till grund för planering i mål- och budgetprocessen och inriktning för 1:1-medlen. Utvecklingsledare och chefer inom Regional utveckling identifierar tillsammans vilka gap som finns mellan nuläge och önskvärdt läge och vad det är vi behöver kraftsamla kring i länet.

Plan för uppföljning, utvärdering och lärande kopplat till projekt finansierade med 1:1 anslaget är länkade till RUS-uppföljningen. En sammanfattande analys av projektens måluppfyllelse, genomförande och långsiktighet görs och utgör underlag till den årliga uppföljningsrapporten. Det finns en effektutvärderingsplan för projekt finansierade med 1:1-anslaget för perioden 2021-2025. Inriktningsbeslut för de regionala utvecklingsmedlen” är grunden för arbetet med att utveckla portföljstyrning för 1:1-anslaget. I dokumentet återspeglas länets samhällsutmaningar. Inriktningsbeslutet och portföljen följs upp kontinuerligt.

⁶ Villkorsbeslut 2023:1.3, 1.4, 2.

- 2.3 Beskriv hur samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga har integrerats i analyser, uppföljningar och utvärderingar.

Hållbarhet integreras på olika sätt beroende på syftet med utvärdering/uppföljningen är. Vi har byggt strukturen i RUS så att samtliga av RUS tio prioriterade områden går mot samtliga tre dimensioner av hållbarhet.

RUS-uppföljningen har identifierat tre områden med utmaningar: "Inkludering", Barn och unga" och "Grön omställning", där vi behöver kraftsamla tillsammans och göra stora förflyttningar för att nå målen i RUS. Länet har även utmaningar med kompetensförsörjningen.

- 2.4 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i analyser, uppföljningar och utvärderingar.

De flesta analyser, uppföljningar och utvärderingar utgår från territoriella perspektiv och är ofta helt centralt. I de interaktiva rapporterna går det att ta fram och se geografiska skillnader som underlag för vidare analys. I uppföljningen av projekt och företagsstöd finansierade med 1:1-medel framgår den geografiska fördelningen.

Genom anställningen av en GIS-strateg ökar Region Örebro läns förutsättningar att samla, analysera och visualisera geografisk information. Genom att sprida fördelarna med GIS som ett integrerat arbetsverktyg, analysunderlag och beslutsstöd strävar vi efter att det territoriella perspektivet gradvis integreras inom samtliga utvecklingsområden.

3. Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd⁷

Observera! **Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 3.1–3.3 är sammanlagt 8 000.** Fråga 3.4 har ingen teckenbegränsning.

Beskriv genomgående i frågorna 3.1–3.3 eventuella utmaningar och framgångsfaktorer i genomförandet. Ange också vilka aktörer ni har samverkat med (kommuner, länsstyrelsen, övriga berörda statliga myndigheter, organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv).

- 3.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd har genomförts.

Regionen har på olika sätt arbetat med att ökat tillgängligheten till, utbudet av och samverkan kring natur-, kultur- och måltidsupplevelser.

Den offentligt finansierade kulturen är en del av välfärden. Det ska vara möjligt för alla att ta del av och själva skapa kultur oberoende av bakgrund, ekonomisk situation eller bostadsort. Region Örebro län är en del av kultursamverkansmodellen. Regionen fördelade 2023 drygt 100 miljoner kronor till utpekade kulturaktörer i länet,

⁷ Villkorsbeslut 2023:1.1, 1.3, 2.

där de större var Länsteatern Örebro, Länsmusiken i Örebro och Örebro läns museum. Regionen fördelade även drygt 17 miljoner kronor till folkbildningen och cirka 2 miljoner till kulturföreningar och andra kulturutövare.

Genom Närtrafiken har möjligheten att nå **besöksmål i naturen via hållbara transporter** ökats. Aktörer och företag på landsbygden kan rekommendera och hänvisa gäster till ett mer hållbart resande och kulturverkansmodellen får en starkare tillgänglighet. Bergslagsleden och satsningar kring den utgör en viktig del i arbete med folkhälsa och besöksnäringen.

Utmaningarna inom besöksnäringen har varit att få företag och föreningar att ta sig tid att delta i insatserna. Kommunernas organisation och prioritering kring besöksnäring har också varierat. Region Örebro län är först med att kartlägga möjligheterna att använda öppna data inom besöksnäringen. Det har saknats goda exempel att följa och därför har arbetet varit utmanande.

Komplexa samhällsutmaningar kräver sektorsövergripande samarbeten. 2023 har vi arbetat med att stärka möjligheten till kulturupplevelser för olika grupper genom samverkan mellan kultur, hälsoområdet, universitetet med flera. Exempel från olika platser i länet: Dans för hälsa både för unga flickor och för personer med Parkinsons sjukdom samt kultur för äldre på äldreboenden.

Örebro län ökar ojämlikheten i hälsa samtidigt som vårdskulden ökar, vilket slår särskilt hårt mot sårbara grupper i länet. Projektet CROSS (Civilsamhälle och regionens offentliga aktörer i samverkan kring samhällsutmaningar) 2020-23 har skapat en modell för lokal samverkan mellan kommun, närsjukvård och civilsamhälle. Genom CROSS fångat vi upp olika gruppers behov och kan sedan arbeta hälsofrämjande, förebyggande och proaktivt tillsammans för att förbättra dessa människors livsvillkor. Utgångspunkten har varit att skapa en långsiktig samverkan som ska kunna generera idéer om nya eller utvecklade insatser, **sociala innovationer** för att minska ohälsan i befolkningen och ta vara på civilsamhällets möjliggörande utvecklingskraft.

Projektet finansierades genom Vinnova UDI. Forskningsprojektet. Projektet CHERRIES (Horizon 2020 under 2020-23) har kommit till liknande resultat men startade i en formulerad samhällsutmaning för hälso- och sjukvården som olika aktörer ville arbeta med tillsammans.

Vikten av samverkan med civilsamhället lyfts ofta fram. Ett starkare civilsamhälle kan bidra till att göra livet mer jämlikt för länets invånare men det finns ringa vägledning för hur offentliga verksamheter ska ta sig an nya arbetssätt tillsammans med civilsamhällets aktörer. Region Örebro län har tagit initiativ till ett regional-kommunalt erfarenhetsutbyte och stärkt samordning i mötet med civilsamhället och social ekonomi. Merparten av länets kommuner deltar.

Osäkerheten kring bostadsränteutvecklingen och energipriserna har minskat rörligheten på bostadsmarknaden. Det kan leda till att det blir svårare för arbetsgivare att rekrytera rätt kompetens. Efterfrågan på bostäder på landsbygden tycks ha avstannat, kanske på grund av en tidigare överskattning av möjligheten till

distansarbete och att många arbetsgivare efter pandemin ökat kraven på närvaro på arbetsplatsen.

Inom ÖMS (Örebro län, Västmanland, Uppsala, Stockholm, Östergötland, Sörmland, Gävleborg) görs kunskapshöjandestudier om hur distansarbete påverkar och kan påverka samhällsplaneringen.

Fungerande kommunikationer är en viktig faktor för likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd. Regionen samverkar med Länsstyrelsen och kommunerna kring digital infrastruktur och i arbetet med länsplanen för regional transportinfrastruktur. Under 2023 har arbete inletts att tillsammans med länets kommuner planera det undre luftrummet för drönantransporter.

- 3.2 Beskriv hur ni har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Skillnader i livsvillkor har förstärkts både mellan olika kommuner och inom kommuner. Denna ökande ojämlikhet återfinns särskilt inom hälsan och den påverkar främst barn och ungdomar. Skillnaderna i hälsa har också ökat mellan könen i alla åldersgrupper. Parallellt med detta ökar antalet barn och unga som känner låg tillit till vuxna och samhället. De känner sig alltmer utanför och har svårt att känna sig delaktiga i samhället. Det har lett till ett ökat fokus hos oss på förebyggande och hälsofrämjande åtgärder.

De insatser som genomförs inom Välfärd och folkhälsa kombinerar ofta social och ekonomisk hållbarhet. Ett exempel är *Nära vård* där behovet av främjande och förebyggande arbete betonas för att klara de demografiska utmaningarna och kommande behov av välfärdstjänster, ett annat är arbete för elevers måloppfyllelse i skolan som främjar ett gott liv för barn och unga redan nu, som vuxen och vid åldrandet.

Insatser för att stödja de mest utsatta grupperna innebär om det lyckas sannolikt minskade kostnader i systemet. Projektet CROSS tillvaratar de krafter som uppstår då de offentliga aktörerna samverkar med det civila samhället för att undanröja välfärdsluckor.

Region Örebro län är medlemmar i Healthy Cities Sverige där god och jämlik hälsa, social hållbarhet och Agenda 2030 står i fokus. Samarbetet med länets kommuner inom civilsamhällsfrågor har förstärkts.

Arbetet med att planlägga det undre luftrummet sker i dialog med näringsliv, akademi och länets kommuner. Det syftar till att skapa förutsättningar för ett hållbart införande av drönare som en del av transportsystemet ur samtliga hållbarhetsdimensioner.

- 3.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd.

I arbete med social välfärd samt jämlik och jämställd hälsa används statistik som beskriver skillnader mellan olika befolkningsgrupper i länet. De socioekonomiska skillnaderna är stora mellan och inom länets kommuner.

Vi har gjort GIS-kartläggningar av kulturens spridning i länet och av socioekonomiska faktorer. Den visar att det finns färre mötesplatser för kultur i de delar av länets kommuner där det bor människor med sämre levnadsvillkor. Kulturvanor och hälsa samvarierar med den bilden. Utifrån detta görs satsningar för att bredda länsbornas deltagande i kulturen. Även en GIS-kartläggning över civilsamhället kommer att genomföras.

Inom skola och utbildning syftar arbetet till att öka måluppfyllelsen generellt, då tillgång till utbildning påverkar både individens livsvillkor samt samhällets utveckling, genom att bidra till ökad jämställdhet, bättre fungerande kompetensförsörjning samt en hållbar utveckling.

Inom besöksnäringen syftar arbetet med samverkansstrukturen till ett territoriellt perspektiv utifrån de olika förutsättningar våra tolv kommuner, företag och stödfrämjare står inför.

Inom området trafik och samhällsplanering genomsyras arbetet av ett territoriellt perspektiv då frågorna av sin natur måste beakta de geografiska förutsättningarna. Detta illustreras av att utredningar, studier och planering alltid utgår från det omgivande samhället. Genom studier av distansarbetets effekter på kommunernas samhällsplanering har vi rustat oss som kunskapsorganisation för att vara en god samverkanspart till kommuner, civilsamhälle och näringsliv.

3.4 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats. Ange max fem insatser och fyll i tabellen nedan:

Namn på insats och kort beskrivning	Resultat i form av uppnådda prestationer under året För definition och exempel av prestationer se sidan 4.	Om möjligt resultat i form av uppnådda effekter under året För definitioner och exempel av effekter se sidan 4. Ange om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller en egen bedömning.	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, program för Europeiska regionala utvecklingsfonden inklusive program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) samt i förekommande fall omställningsplanen för Fonden för en rättvis omställning som insatsen ska bidra till.
Kulturella kraftfält Treårigt utvecklingsprojekt som ska samla och sprida kunskap kring hur kultur kan fungera som en viktig del i samhällsutvecklingen på landsbygden.	Kartläggning av länens kulturella kraftfält.	Förväntade effekter: Samverkan med och mellan kulturella kraftverk har utvecklats Kraftfältens betydelse för flera politikområden blir tydligare Platsernas attraktionskraft, lokalt engagemang och kulturutbud ökar Förutsättningarna för och stöden till de lokala kraftfälten ökar	RUS övergripande mål Stark konkurrenskraft samt Hög och jämlik livskvalitet och dess effektmål Ökad nationell attraktionskraft, Goda uppväxtvillkor, Attraktiv boende- och närmiljö, Ökad entreprenöriell aktivitet samt Goda försörjningsmöjligheter.
Tillsammans för alla barns bästa (TABB)	Projektet avslutades under året och har lett till nya strukturer för	Förväntade effekter:	RUS övergripande mål Hög och jämlik livskvalitet och dess

<p>Projekt där den så kallade Skottlandsmodellen (GIRFEC) prövats i regional och kommunal kontext (samverkan mellan fyra kommuner och hälso- och sjukvården samt på lokal nivå mellan skola och socialtjänst).</p>	<p>samverkan på såväl operativ som strategisk nivå.</p> <p>Tagit del av andras arbetssätt, erfarenheter och kunskaper för samverkan mellan skola, socialtjänst och hälso- och sjukvården med fokus på förebyggande, främjande och tidiga insatser.</p>	<p>Bättre sätt att möta barns och ungas behov av stöd och hjälp.</p>	<p>effektmål Goda uppväxtvillkor, God och jämlik folkhälsa, Goda försörjningsmöjligheter samt Ökad grad av delaktighet och inflytande.</p>
<p>Skolresultaten i länet har förbättrats</p> <p>Samverkansprojekt i regionen för ökad förståelse av vilka faktorer som påverkar målluppfyllelsen samt att inventera och öka medvetenheten om vad varje aktör kan bidra med för att förbättra barn och ungas livsvillkor.</p>	<p>Avslutande dialogkonferens med kommunchefer, regiondirektörer och skolchefsgroup.</p> <p>En gemensam regional nulägesbild och underlag för fortsatt gemensamt skolutvecklingsarbete.</p> <p>FRÖ-rapporten - Sammanfattande rapport med resultat från FoU-projektet Forskningsbaserad samverkan i Region Örebro län (2022).</p>	<p>Förväntade effekter:</p> <p>Ökad samsyn hos offentliga aktörer att man gemensamt och utifrån sin rådighet behöver samverka kring barn och ungas livsvillkor för att öka skolresultaten i länet.</p> <p>Ökad målluppfyllelse, ökad andel elever som blir behöriga till gymnasiet samt höjd utbildningsnivå.</p>	<p>RUS övergripande mål Hög och jämlik livskvalitet och dess effektmål Goda uppväxtvillkor, God och jämlik folkhälsa, Goda försörjningsmöjligheter samt Ökad grad av delaktighet och inflytande.</p>
<p>Expedition Unga som varken arbetar eller studerar (UVAS)</p> <p>Förvaltningen Regional utveckling följer i samverkan med Stiftelsen Activa det ESF-finansierat pilotprojekt #framtid med inriktning mot UVAS för att ta vara på lärdomar och erfarenheter samt återföra detta till regionens kraftsamling <i>Barn och Unga</i>.</p>	<p>Testat nytt utmaningsdrivet arbetssätt – expeditionsmetodiken.</p> <p>Insikter och viktiga lärdomar kring förebyggande/främjande arbete med målgruppen unga som varken arbetar eller studerar.</p>	<p>Förväntade effekter:</p> <p>Ökad målluppfyllelse i skolan genom att stärka samverkan mellan olika samhällsaktörer för att alla barn och unga ska få bra förutsättningar att möta sin framtid.</p>	<p>RUS övergripande mål Hög och jämlik livskvalitet och dess effektmål God och jämlik folkhälsa samt Goda försörjningsmöjligheter.</p>
<p>Partnerskapet för sociala innovationer</p> <p>Ett nätverk som består av organisationer från civilsamhället och offentlig verksamhet i Örebro län som utgör forum för dialog och erfarenhetsutbyte om samhällsutmaningar och sociala innovationer.</p>	<p>Vi erbjuder projektstöd, ger råd och stöd för utveckling av sociala innovationer samt kontakter till samarbetspartners i andra regioner och på europeisk och internationell nivå</p> <p>Vi bjuder in till Samhällssamtalet (två tillfällen under 2023) – en öppen arena med samtal utifrån olika teman, exempelvis: en inkluderande arbetsmarknad, socialt företagande, social innovation och digitalt utanförskap.</p> <p>Vi bjuder in till Stormöten (fyra tillfällen under 2023) – en intern mötesplats för partnerskapet där tar vi upp aktuella utlysningar, pågående projekt och utvecklingsarbete i våra organisationer.</p>	<p>Förväntade effekter:</p> <p>Ökade möjligheter för etablering av och livskraftiga sociala företag och sociala innovationer.</p> <p>Projekt och utvecklingsarbeten för civilsamhällesorganisationer som stärker både unga och äldre inom områden som kultur, idrott, hälsa och inkludering.</p>	<p>RUS övergripande mål Stark konkurrenskraft samt Hög och jämlik livskvalitet och dess effektmål Ökad entreprenöriell aktivitet, Goda försörjningsmöjligheter, Ökad grad av delaktighet och inflytande, God och jämlik folkhälsa samt Ökad innovationskraft.</p>

4. Kompetensförsörjning och kompetensutveckling⁸

Observera! **Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 4.1–4.3 är sammantaget 12 500.** Fråga 4.4 har ingen teckenbegränsning.

Beskriv genomgående i frågorna 4.1–4.3 eventuella utmaningar och framgångsfaktorer i genomförandet. Ange också vilka aktörer ni har samverkat med (kommuner, länsstyrelsen, övriga berörda statliga myndigheter, organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv).

- 4.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom kompetensförsörjning och kompetensutveckling har genomförts.

Den regionala handlingsplanen för kompetensförsörjning, 2020-2024 är ett verktyg för att organisera och koordinera det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Insatsområden är riktade mot utbildningssystemets aktörer och andra mot branscher, företagsfrämjande aktörer för att nå arbetsgivare inom både privat och offentlig sektor. Samverkan är en central nyckel för att nå målet.

Tillägget i lagen som tydliggör regionens roll och mandat i det regionala kompetensförsörjningsarbetet har under året haft betydelse både internt och externt. Internt pågår framtagande av material som tydliggör roll och vad som görs. Det kommer underlätta för samarbete och ge stöd för tydligare prioriteringar. Externt främst myndigheter, Svenskt Näringsliv, arbetsgivarorganisationer och omställningsorganisationer har numera en gemensam bild om regionernas roll i arbetet.

Konsekvenserna av att det är svårt att hitta rätt kompetens har under året blivit än mer påtagliga. Allt fler börjar få förståelse att kompetensförsörjningsutmaningen kommer kräva nya åtgärder samt att alla aktörer och parter behöver vara involverade och engagerade.

IUC Industrihubb, ALMI och Teknikcollege har tydligare formerat sig inom kompetensförsörjning. Nya projektansökningar har tagits fram och förväntas leda till att fler företag blir bättre på strategisk kompetensförsörjning och att medarbetare kan utbilda sig och stärka företagets konkurrenskraft.

Under 2023 har regionen genomfört **kartläggningar av regionala behov av gymnasiala utbildningar och utbildningar på yrkeshögskola**. Mottagare av de regionala bedömningarna har varit Skolverket och Myndigheten för yrkeshögskolan.

I Örebro län finns inga naturliga upparbetade branschstrukturer på regional nivå att nyttja för insamling av behoven. Det mångåriga samarbetet med Svenskt Näringsliv och olika arbetsgivarorganisationer är ett viktigt stöd och källa. Ett annat stöd var den

⁸ Villkorsbeslut 2023:1.1, 1.3, 2.

egna analyskapaciteten inom förvaltningen med fokus på regionalt kompetensförsörjningsarbete.

Region Örebro län har på kort tid tappat medarbetare med ansvar för uppdraget. Det innebär att det under 2023 inte funnits möjligheter att göra egna analyser eller ta fram kunskapsunderlag som stöd för det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Däremot beslutades att området skulle utöka med en utvecklingsledare med fokus på regional kompetensförsörjning och regionala bedömningar och samverkansstrukturer med branscher. Den utökningen var möjlig utifrån de statliga medel som tillkom med den nya lagen, trots att inte medlen fullt ut bidrar till en hel tjänst. En ny medarbetare började i maj och utgör en viktig förstärkning.

Vår reflektion och summering efter denna insamling är att yrkeshögskolan fortfarande är relativt okänd och att branscher eller arbetsgivare inte använder utbildningsformen i det egna arbetet med strategisk kompetensförsörjning. Arbetslivet har även svårt med sin "beställarkompetens" det betyder att de inte vet vilka olika yrkesroller de har rekryteringsbehov av eller från vilken utbildningsnivå. Det behöver utvecklas relevanta branschforum för dialog och det finns förväntningar att regionalt utvecklingsansvarig samordnar det inom det regionala kompetensförsörjningsarbetet.

I början av året startade projektet Yrkeshögskolan Mälardalen, YHM och blev direkt en bra samarbetsplattform. Den kommer bidra till att fler privata företag får ökad kunskap om yrkeshögskoleutbildningar och möta arbetskraftsefterfrågan i bristyrken och regionala styrkeområden på YH-nivå. Dessutom stödjer man anordnarna att få fler sökande samt tillgång till LIA-platser. Ambitionen är att involvera fler kommuner i plattformen för att yrkeshögskoleutbildningar ska nå hela länet.

Kartläggning av och dialogen kring de lokala program- och yrkesråden inom de gymnasiala yrkesutbildningarna har varit ett viktigt stöd för arbetsgivarorganisationer och deras utbildningsnämnder. Området besöksnäringen har flera gånger ringats in och kartläggningen visade att det fanns utvecklingsbehov inom programmen restaurang och livsmedel samt hotell och turism. Ett första regionalt branschråd har genomförts där företag och utbildningsanordnare möttes för dialog. Vid detta tillfälle deltog även Visita och en representant för Arbetsförmedlingen. Ytterligare branschråd planeras under våren 2024.

På Region Örebro läns webb för regional utveckling finns en interaktiv kompetensförsörjningsrapport där publiceras statistik och prognoser som bidrar till att utbildningsanordnare och branscher får bättre planeringsförutsättningar för att arbeta med kompetensförsörjning. Vi driver även Vuxwebben som informerar om yrkesutbildningar för vuxna som bidrar till marknadsföring till länets invånare som både behöver bygga på sin kompetens eller vill yrkesväxla. Detta material uppdateras och utvecklas och särskilda kampanjer tas fram utifrån behov.

Validering är ett viktigt verktyg för att kunna tillvarata människors kompetens och möta kompetensbehov. Utvecklingsarbetet i det tidigare projektet Valideringslyftet fortsätter med Myndigheten för yrkeshögskolan som projektägare och medel från Tillväxtverket. Ska arbetet med validering fortsätta på RUA-nivå efter projekttiden behöver beslut fattas om omfattning, avgränsning och resurser.

Lärcentra är en viktig infrastruktur för vuxnas lärande och omställning. Under året har vi påbörjat en kartläggning för att ta nästa steg och undersöka kommunernas intresse och behov att ytterligare stärka lärcentra. Det kan handla både om att få än fler eftergymnasiala utbildningar tillgängliga i hela länet samt att lärcentra kan vara en samverkanspart vid större etableringar.

Reformen planering och dimensionering av gymnasiala utbildningar innebär nya lagar och förordningar för de kommunala skolhuvudmännen. Information om reformen och dess villkor har löpande skett under hela året till nätverk, forum och beslutsfattare med koppling till lokal- och regional utveckling. Region Örebro län samordnar nätverken GySam (kommunal gymnasiesamverkan) och REKO (kommunalvuxenutbildningssamverkan).

Inom respektive nätverk har revidering och arbete med nya avtal påbörjats och beräknas vara klara under första kvartalet 2024. Vilka kommuner som väljer att fortsätta samverka inom de nya avtalen ska vara klart i början av 2024.

Fristående skolhuvudmän behöver inte ingå samverkansavtal men bjuds in tillsammans med de kommunala huvudmännen till dialogträff av Region Örebro län.

Skolverket publicerade planeringsunderlagen den 30 oktober och den 7 november var de kommunala skolhuvudmännen från Örebro län, Arbetsförmedlingen och Region Örebro län inbjudna till dialog. Arbetet framåt blir nu implementering av reformen och utgångspunkten blir planeringsunderlagen som ligger i linje med regionala mål och prioriteringar.

Samarbetet inom Mälardalsrådet, En bättre matchning (EBM), har under året fortsatt kraftsamla inom området samhällsbyggare med fokus på järnväg för att inte prioriteringarna och infrastruktuursatsningarna ska hämmas. Dessutom har en seminarierie med fokus på lärarförsörjningen genomförts. Det finns många utmaningar och brister för att få en fungerande lärarförsörjning. Den främsta utmaningen är att få fler av dem som väljer en lärarutbildning att också slutföra sin utbildning. Örebro universitet har nu tillsammans med Örebro kommun initierat ett samarbete där de gemensamt stödjer fler att slutföra och ta ut sin lärarexamen.

Under 2023 har två projekt inom Erasmus+ pågått, där Region Örebro län leder konsortier. Det ena projektet strävar efter att främja nya arbetsmetoder för gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen i länet. Det andra projektet ska stärka erfarenhetsutbyte inom studie- och yrkesvägledning med extra fokus på digitalt lärande i relation till pandemins effekter.

- 4.2 Beskriv hur ni har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Den snabba tekniska utvecklingen och gröna omställningen ställer nya och ökade krav på kompetensen inom företag och verksamheter. Ledningen och alla anställda efterfrågar mer kompetensutveckling. Det finns nu många fler möjligheter via både formella utbildningssystemet som yrkeshögskolan och lärosäten att bistå i det livslånga lärandet. En stor utmaning är för företag och verksamheter att organisera för

lärande och kompetensutveckling. Det finns stora möjligheter att få stöd genom ESF+ men stödet är underutnyttjat. Orsakerna är flera men arbetet med att försöka mobilisera fler satsningarna kommer att fortsätta. IUC Industrihubben är en viktig aktör och möjliggörare som stöd till länets industriföretag.

Dialogerna med branschföreträdare som under året som genomförts i samband med den regionala insamlingen av utbildnings- och kompetensbehov bidrar även till att öka företagets och verksamhetens kunskap om utmaningarna där samtliga dimensioner av hållbar utveckling ges som en ram. Den sociala dimensionen berör humankapitalet, både de redan anställda samt hur arbetskraftsreserven i högre utsträckning kan ges förutsättningar.

Insatserna som prioriteras i den regionala handlingsplanen är breddad rekrytering genom sänkta trösklar, stegförflyttning i arbetsorganisationen samt former för stödstrukturer på arbetsplatsen som främjar inkludering och mångfald.

Karlskoga kommun har under de senaste åren arbetet mycket strategiskt med stegförflyttningar, att utifrån sina behov som arbetsgivare arbeta i samverkan med en arbetsmarknadsenhet, vuxenutbildningen och andra parter. Samverkan sker även lokalt med näringslivet där efterfrågan på kompetens inom främst teknik och tillverkning. Karlskoga kommun bedriver projekt med stöd från ESF+ som stöd i utvecklingsarbetet. Under året bjöd de in övriga kommuner från länet för att berätta om sitt arbete.

Ett branschråd tillsammans med samhällsbyggare planeras till början av 2024. Utgångspunkten för rådet är en bättre kompetensförsörjning men för att lyckas behöver dialogerna utgå ifrån samtliga hållbarhetsdimensionerna. Det ligger i linje med de övergripande målen i den regionala utvecklingsstrategin: stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet.

4.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med kompetensförsörjning och kompetensutveckling.

Samverkan mellan länets kommunala skolhuvudmän med ansvar för gymnasiala utbildningar för unga och vuxna är reglerad i avtal. Det finns två webbportaler, en Gywebb och Vuxwebb som används för att kommunicera utbud och nyheter om det som är sökbart för alla länets invånare. Kommunerna har olika förutsättningar och olika styrkeområden men genom att de gemensamt ansöker och erbjuder yrkesvux är det en styrka som gagnar alla länets invånare och arbetsgivare.

Yrkeshögskoleutbildningar erbjuder mycket goda möjligheter att bidra till en effektiv kompetensförsörjning. Yrkeshögskolan Mälardalen (YHM), en samverkan mellan Örebro kommun, Handelskammaren Mälardalen och Region Örebro län, har som mål att utvecklas till en regional samverkansplattform där fler kommuner ska ansluta sig. Det kan bidra till att yrkeshögskoleutbildningar blir mer kända och når till hela länet. Det kan också leda till att samverkansfrågor med kommunernas lärcentra kommer att initieras och att fler yrkeshögskoleutbildningar görs tillgängliga på fler mindre orter.

Kartläggningen av lärcentra undersöker samtidigt hur vi kan stärka och utveckla möjligheterna för länets vuxna invånare i det livslånga lärandet. Regionen följer det

nationella utvecklingsarbetet som sker inom myndighetssamverkan samt den nationella förstudien med stöd från ESF med en förhoppning om att den kommer kunna bidra till mer lokalt och regionalt utvecklingsstöd. Lärcentra är en infrastruktur som började byggas för 30 år sedan i länet och Sverige, men fortfarande är alltför okänd.

Genom att använda GIS kan vi också grafiskt synliggöra territoriella skillnader och skeenden. Vi har under året bland annat tagit fram pendlingskartor som visar hur människor pendlar mellan bostadsort och arbete.

Den regionalt finansierade kulturen bidrog till det livslånga lärandet i länet genom att finansiera den regionala biblioteksverksamheten, Örebro läns museum, fem lokala museer samt ArkivCentrum Örebro län. Dessa aktörer stöttar länets folkbibliotekspersonal samt stärker kunskaperna inom kulturarvsområdet till exempel genom arkivmaterial, utställningar, rådgivning, utbildning, forskning och annan kunskapsutveckling.

4.4 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats. Ange max fem insatser och fyll i tabellen nedan:

Namn på insats och kort beskrivning	Resultat i form av uppnådda prestationer under året För definition och exempel av prestationer se sidan 4.	Om möjligt resultat i form av uppnådda effekter under året För definitioner och exempel av effekter se sidan 4. Ange om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller en egen bedömning.	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, program för Europeiska regionala utvecklingsfonden inklusive program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) samt i förekommande fall omställningsplanen för Fonden för en rättvis omställning som insatsen ska bidra till.
<p>Railcenter Hallsberg - utbildningskluster infrastruktur</p> <p>I Örebro län finns i området Hallsberg Kumla ett företagskluster med flera företag verksamma inom järnvägens infrastruktur.</p> <p>I en förstudie har förutsättningarna studerats och en plattform byggts för att kunna genomföra en etablering av järnvägsutbildning och övningsanläggning (-ar) kopplat till järnvägens infrastruktur i Östra Mellansverige.</p>	<p>Slutrapport förstudie innehållande rekommendation om fortsatt process.</p> <p>Avsiktsförklaring om etablering</p> <p>Förväntade prestationer: Klarhet kring finansieringsmöjligheter</p>	<p>Förväntade effekter:</p> <p>Etablering av järnvägsutbildning på olika nivåer och övningsanläggning (-ar) kopplat till järnvägens infrastruktur i Östra Mellansverige.</p> <p>Kompetensmatchningen förbättras genom regional utbildningsmiljö.</p> <p>Rekrytering av både män och kvinnor underlättas när utbildningsmiljön finns närmre hemorten.</p> <p>Utbildningsnivån inom sektorn ökar genom ett livslångt lärande.</p>	<p>RUS övergripande mål Stark konkurrenskraft och dess effektmål Förbättrad kompetensförsörjning, Ökad kunskapsintensitet, Ökad innovationskraft, Ökad entreprenöriell aktivitet, Ökad tillväxt i näringslivet samt Goda försörjningsmöjligheter.</p>
<p>Yrkeshögskolesamverkan i Örebro län 2023-2025</p> <p>Förstudie gällande regional samverkan kring YH-utbildning har genomförts i juni 2021. Förstudien syftade till att ta fram</p>	<p>Förväntade prestationer:</p> <p>Etablerat samverkansforum med långsiktig samfinansiering av främjare och utbildningsanordnare.</p>	<p>Förväntade effekter:</p> <p>Ökad kunskap och ökat engagemang för Yrkeshögskolan som utbildningsform och som ett</p>	<p>RUS övergripande mål Stark konkurrenskraft samt Hög och jämlik livskvalitet och dess effektmål Förbättrad kompetensförsörjning, Ökad kunskapsintensitet, Ökad</p>

<p>ett förslag på hur en regional yrkeshögskolesamverkan för Örebro län kan finansieras och organiseras.</p> <p>Projektet syftar till att etablera ett partnerskap för samverkan kring YH-utbildningar och skapa goda förutsättningar för en långsiktigt hållbar organisering och finansiering bortom projektperioden.</p>	<p>Relevanta YH-utbildningar med hög fyllnadsgrad och jämnare könsfördelning genomförs.</p> <p>Fler strategiska forum och kanaler i länet kommunicerar YH-frågor.</p>	<p>strategiskt verktyg i kompetensförsörjningen.</p> <p>Utbildningar som svarar mot arbetsgivares behov av kompetens med högt deltagande av både män och kvinnor.</p> <p>Ökade kunskaper och engagemang hos arbetsgivare inom och för YH.</p>	<p>entreprenöriell aktivitet, Ökad tillväxt i näringslivet samt Goda försörjningsmöjligheter.</p>
<p>Yrkesmessa</p> <p>En årlig inspirationsdag i Örebro för elever från grundskolan, gymnasiet och vuxenutbildningen i hela länet där de får svar på vilka yrken som finns på arbetsmarknaden idag, vad det innebär det att jobba i en viss bransch och vad man behöver studera för att jobba med just det yrket. På Yrkesmässan får man prata med en yrkesutövare direkt på plats.</p>	<p>Återkommande årlig aktivitet som började som ett projekt i Örebro kommun med stöd från Region Örebro län.</p> <p>Då länet är stort och inte alla har möjlighet att ta sig till den regionala centralorten har fler kommuner inspirerats och arrangerat egna yrkesmässor.</p>	<p>Förväntade effekter:</p> <p>Bättre kunskap hos elever och vuxna om arbetsmarknadens kompetensefterfrågan.</p> <p>Bättre kompetensförsörjningsmöjligheter till länets företag och offentliga aktörer.</p>	<p>RUS övergripande mål Stark konkurrenskraft samt Hög och jämlik livskvalitet och dess effektmål Förbättrad kompetensförsörjning, Ökad tillväxt i näringslivet samt Goda försörjningsmöjligheter.</p>
<p>Fortsättning Valideringslyftet</p> <p>Med medel från Tillväxtverket har landets regionalt utvecklingsansvariga givits möjligheten att vidareutveckla arbetet. Region Örebro län ingår i ett samverkansprojekt med regionerna i Östra Mellansverige kring kommunal vuxenutbildning (yrkesvux), RUAs roll, validering inom bransch samt kommunikation och information.</p>		<p>Förväntade effekter:</p> <p>Regionerna ges förutsättningar att ta en långsiktig roll i frågan om validering i det regionala kompetensförsörjningsarbetet.</p> <p>Branscher och arbetsgivare kan i större utsträckning nyttja validering som ett verktyg för kompetensbedömning och via kompletterande utbildning och bredda möjligheterna att få rätt kompetens.</p> <p>Vuxenutbildningen får metodstöd för implementering av lagkrav och kan växla upp arbetet genom det pågående dimensioneringsuppdraget.</p>	<p>RUS övergripande mål Stark konkurrenskraft samt Hög och jämlik livskvalitet och dess effektmål Förbättrad kompetensförsörjning, Ökad tillväxt i näringslivet, Goda försörjningsmöjligheter samt Ökad grad av delaktighet och inflytande.</p>
<p>Trygga kompetens</p> <p>Projektet startade 2020 med uppdrag att ta fram en länsgemensam kompetenskartläggning för vårdområdet.</p> <p>Från det samlade resultatet har åtta strategiska utvecklingsområden ringats in varav projektet just nu fokuserar på tre:</p>	<p>Rapport "Stärka språk- och kulturkompetens inom vården i Örebro län" inkluderande rekommenderade åtgärder framåt.</p>	<p>Förväntade effekter:</p> <p>Ökad kunskap kring gångbara åtgärder för att stärka språkinläring, vilket på sikt bör leda till att mer effektiva aktiviteter väljs.</p> <p>Förväntad ökad samverkan mellan kommunerna i frågan om språkutbildning. På längre sikt förbättrad kompetensförsörjning genom höjd språknivå bland medarbetarna.</p>	<p>RUS övergripandemål Stark konkurrenskraft och Hög och jämlik livskvalitet.</p> <p>Rapporten kommer på sikt förbättrad kompetensförsörjning inom vård- och omsorg, vilket leder till en mer god och jämlik hälso- och sjukvård samt därmed troligen ökad nationell attraktionskraft.</p> <p>Alla delar återfinns i RUS och projektet ligger även i linje med</p>

<p>Språk- och kulturkompetens, Attrahera till yrken i branschen och utveckla chefer.</p> <p>Fram till augusti var huvudfokus språk- och kulturkompetens. En arbetsgrupp med deltagare från länet bildades vars arbete resulterade i en rapport innehållandes åtgärdsförslag.</p>			<p>PO4: Ett mer socialt EU (Interreg).</p>
--	--	--	--

5. Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande⁹

Observera! **Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 5.1–5.3 är sammantaget 12 500.** Fråga 5.4 har ingen teckenbegränsning.

Beskriv genomgående i frågorna 5.1–5.3 eventuella utmaningar och framgångsfaktorer i genomförandet. Ange också vilka aktörer ni har samverkat med (kommuner, länsstyrelsen, övriga berörda statliga myndigheter, organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv).

5.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande har genomförts.

Innovation, förnyelse samt entreprenörskap och företagande tar sin utgångspunkt i nationella strategier (för t.ex. besöksnäringen), RUS samt länets innovationsstrategi och arbetet med smart specialisering. De innovationsstrategiska prioriteringarna är Autonoma, digitaliserade och intelligenta produktionssystem samt Livsmedel i skärningspunkten mellan hållbarhet, hälsa, miljö och måltid.

En framgångsfaktor i arbetet är att ha tydliga, lättillgängliga och sammanhållna stödstrukturer. De senaste åren har Region Örebro län arbetat med att förbättra dessa. Fokus i arbetet är bland annat att se på innovationsutveckling i ett inkluderande systemperspektiv och påbörja ett mer missionsliknande arbete.

Nytt innovationsstödsystem. Under 2023 tillsattes vd:n för det nystartade företaget Region Örebro Innovation AB (RÖIAB). För att säkerställa att offentliga medel används på ett effektivt sätt, samtidigt som innovationsstödsystemet är samspelt har RÖIAB genomfört en gapanalys för att identifiera vilka funktioner som saknas i systemet. Utifrån resultatet har en handlings- och aktivitetsplan tagits fram som syftar till att skapa ett mer effektivt regionalt innovationsstödsystem. De långsiktiga effekterna förväntas bland annat vara tillblivelsen av fler kunskapsintensiva företag, fler innovativa företag samt utveckling av fler innovativa idéer. Arbetet har uppmärksamats av Vinnovas pilotprojekt "Koordinerad ekosystemutveckling" för svenska innovationsstödsystem. Örebro anses ligga i framkant och Vinnova finner det intressant att följa, beforska och sprida regionens lärdomar och erfarenheter. Arbetet

⁹ Villkorsbeslut 2023:1.1, 1.3, 2.

med att få RÖIAB på plats har skett i nära samverkan med Örebro universitet och Örebro kommun, medan verksamheten som sådan samverkar med samtliga aktörer i länets innovationsstödsystem.

Arbete med Innovationsutveckling kopplat till AI i Region Örebro län fortsätter. Samverkansplattformen beviljades i slutet av 2022 ett ERUF-projekt som ska ta tillvara spetsforskning, realisera digitaliseringens potential och bli ledande inom AI Hälsa. Samverkansplattformen har under året utvecklat sin verksamhet till att även omfatta samtliga fem län i Östra Mellansverige. Kopplat till AI och hälsa har även ett projekt som syftar till att nyttig- och tillgängliggöra data initierats under 2023, *Nyttiggörande av data för fyra ändamål*.

Arbetet har hittills ökat medvetenhet i såväl privata som offentliga organisationer om utmaningar och möjligheter kopplat till AI. Ett långsiktigt arbete för att stärka AI-arbetet i regionen utifrån regionens innovationsstrategi för smart specialisering samt samverkan mellan olika delar av RÖL, AI Impact Lab och Örebro universitet, har bidragit till arbetet. En utmaning är att det ibland stöter på juridiska utmaningar som saknar nationella riktlinjer och svar. Framgångsfaktorn har däremot varit den starka nationella och internationella uppkopplingen mot framstående nätverk samt den spetskompetens som AI-forskningen på Örebro universitet besitter.

Arbete med Innovationsutveckling kopplat till Livsmedel i regionen har än mer formaliserats. Samverkansplattformen Mat och Hälsa har fått finansiering genom ERUF-medel och projektsatts där syftet är att bidra till förändring genom att skapa goda förutsättningar för att kunskap och kompetens kan nyttiggöras av SME företag och andra aktörer inom livsmedelssektorn och besöksnäringen.

Agro Örebro, hela regionens plattform för livsmedelskedjan och dess aktörer, fortsätter att driva projekt som ska främja affärsutveckling och innovation för lantbruks- och livsmedelsföretag i Örebro län. Arbetet riktar sig i första hand till livsmedelsproducenter i form av primärproducenter, förädlingsproducenter samt industriella förädlingsproducenter. Fokus ligger på att stärka förutsättningarna till affärsutveckling och bidra till att stärka länets matidentitet samt värdet av regional och svensk mat.

Utöver detta drivs projekt inom ökad självförsörjningsbalans i kommunerna samt stärkt samverkan kopplat till Grythyttan och den miljö som finns kopplat till forskning och innovation inom måltidskunskap och sensorik.

En framgångsfaktor med arbetet inom livsmedel är den breda önskan om att finna samverkan i en komplex fråga med bäring på många utvecklingsområden. Utmaningarna är breda och rör alla dimensioner av hållbarhet. Klimatförändringar påverkar lantbrukarnas skördar och arbetsförhållanden, vilket i sin tur påverkar ekonomin samt välmåendet hos lantbrukarna vilket påverkar återväxten av en ny generation.

Under 2023 bildades IUC Industrihubb som under året byggt upp sin verksamhet med fler medlemsföretag, fler medarbetare och påbörjat arbetet med att både söka och driva egna projekt. Genom IUC Industrihubb är det nu lättare för länet att ta del av regionala, nationella och internationella initiativ/pengar som riktar sig mot industrin

och dess omställning. En framgångsfaktor är att verksamheten är behovsstyrd och att organisationen från början samverkat medvetet med andra företagsfrämjande aktörer.

Ungt entreprenörskap via Ung Företagsamhet (UF). Rekordmånga gymnasieelever driver UF-företag och fler grundskoleelever och lärare jobbar via UF med entreprenörskapsstärkande insatser. Finansiering från Region Örebro län, länets alla kommuner och näringslivet är en framgångsfaktor och möjliggör UF-aktivitet i länet. En utmaning är att säkerställa UF på yrkesprogrammen, att få in UF i samverkansdokument (regionala och kommunala) samt säkerställa finansiering från näringslivet.

Länets företagskoordinator för hållbar besöksnäring arbetar med övergripande insatser riktade till besöksnäringens företag och har genom det ökat tillgängligheten till, utbudet av och samverkan kring natur-, kultur- och måltidsupplevelser. En framgångsfaktor har varit att både företagen och kommunerna varit inkluderade i hela processen, från behovsanalys till resultat. Tid kan vara en utmanande faktor hos företag och föreningar som ibland hindrat dem till att delta i insatserna.

Öppna data och innovationsprocess inom besöksnäringen Deltagare inom samverkansstrukturen för besöksnäring har kommit överens om, utifrån en innovationsprocess, skapa en digital rekommendationsmodul baserat på öppna data, i syfte att stärka värdskapet, sammanhanget, digitala närvaron och lönsamheten. En stark regional dialog, ett utpekat prioriterat område i nationella strategin för hållbar turism och växande besöksnäring samt beslut av Regional tillväxtnämnd har bidragit till resultatet.

Industriell symbios Etableringen av Wa3rm - Sveriges mest högprofilerade industriella symbiosprojekt – skapar över 100 nya jobb i etapp 1 Sveriges största växthusbaserade tomatodling. I etapp 2 ytterligare 100 jobb och 10 ha växthus. De cirkulära lösningarna kan attrahera fler etableringar och bidra till mer utvecklingsmöjligheter kopplat till symbios för länet. Genom engagemang i Swedish Network for Industrial Symbiosis (SNIUS) samt projektet Cirkulär kraftsamling i Östergötland byggs kunskap i frågan.

En framgångsfaktor som bidragit till etableringen är långsiktigt strategiskt arbete med tydliga innovationsstrategiska prioriteringar i Business Region Örebro med en god samverkan mellan kommuner, BRO, företag och myndigheter för att marknadsföra Örebroregionen som ett attraktivt investeringsalternativ. En utmaning i arbetet är att reglerna kring statsstöd inte är anpassade för den här typen av etablering.

Region Örebro län har också arbetat **förutsättningsskapande för sociala företag**. En arena, *Partnerskap för sociala innovationer*, har skapats för att främja länets aktörer bland annat genom webbplatsen självklart.nu som lyfter fram sociala företag som är beredda att delta som leverantörer i offentlig upphandling. Region Örebro län deltar också i projektet Microfuture, finansierat av Interreg, för att stärka förutsättningarna för mikrofinansiering för de sociala företagen.

Inom kulturområdet har den kulturfrämjande verksamheten inom dans, musik, film, bild och form, litteratur och slöjd fokus på att stärka möjligheterna att verka som

kulturföretag/kulturentreprenör i länet. Det handlar om stimulansmedel, fortbildningsmöjligheter, nätverk och forum som möjliggör samverkan och utbyte.

I Region Örebro läns arbete med innovation, förnyelse och entreprenörskap förs, utöver det som tidigare nämnts, kontinuerlig dialog och samverkan med flera olika aktörer genom olika samverkansplattformar. Örebro universitet är en aktör för studenters entreprenörskap och arbetet med universitets samverkansplattformar kopplat till smart specialisering.

I forumet Smartare Tillsammans, initierat av Tillväxtverket och Visit Sweden, för regionen nationella frågor och kartläggningar, bland annat inom innovation, för hållbar turism och en växande besöksnäring.

Regionen samverkar också med Länsstyrelsen i partnerskap för sociala innovationer och en gemensam handlingsplan för att omsätta den nationella livsmedelsstrategin till regional utveckling och hållbar tillväxt i länet.

Utmaningar i stort är bland annat att vi är i en lågkonjunktur som påverkar hela näringslivet. Tillväxtviljan mattas, investeringstakten sjunker, tilltron till framtiden sviktar. Vikten av innovation viktigare än någonsin.

- 5.2 Beskriv hur ni har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

I samtliga beviljade projekt och verksamhetsbidrag ställer vi krav på ett aktivt hållbarhetsarbete utifrån de tre dimensionerna. Sakkunniga inom innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande medverkar i olika regionala kraftsamlingar för att möta samhällsutmaningar.

En tydligare hållbarhetsdimension, bredare partnerskap och flernivåsamverkan är centrala delar av EU-kommissionens initiativ Partnerskap för regional innovation (PRI). PRI kan enkelt beskrivas som nästa generation av smart specialisering och är en strategisk metod för innovationsdriven utveckling med ett tydligt fokus på hållbarhet. Arbetet med att implementera PRI som metod påbörjades i ett pilotprojekt under 2022 och har under 2023 införts i regionernas strategiska samverkansprojekt som syftar till att driva hållbar innovationsutveckling i Östra Mellansverige fram till 2026.

Hållbarhetsdagen arrangeras årligen av Region Örebro län och Länsstyrelsen som är en kunskapsdag för besöksnäringen i syfte om att lättare arbeta med sin verksamhetsutveckling utifrån alla tre hållbarhetsperspektiven.

Inom företagsstöd sker en fortsatt prioritering av företag som drivs av kvinnor med fokus på information och samarbeten med ALMI, kommuner, banker samt övriga inom stödsystemet. Många företag som drivs av kvinnor har sökt och beviljats våra omställningscheckar ofta med en digitaliseringsatsning där de går från en lokal marknad till en nationell.

- 5.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande.

Arbetet utgår från det regionala utvecklingsuppdraget, som till sin natur förutsätter en bred territoriell ansats där länets kommuners olikheter beaktas. Tydlig inomregional samverkan präglar näringslivsfrågorna genom Business Region Örebro där länets samtliga kommuner ingår, och överregional samverkan inom Östra Mellansverige är avgörande för innovationsarbetet.

Andra typer av funktionella samband söks med regioner som har likalydande tematiska intressen samt, i förekommande fall, med angränsande län utanför NUTS-II regionen.

Region Örebro län driver även satsningar på den internationella arenan för att nå utökad industriell utveckling och attraktionskraft i länet. Det görs främst inom S3 plattformar. Dominansen av digitala arbetssätt i det företagsfrämjande systemet kanaliseras insatser i hela länet. Både rådgivning och events är tillgängliga för alla (med bredband).

Inom ÖMS har man genomfört projektet - data som strategisk resurs - riktat mot besöksnäringen för att stärka den regionala kunskapen, arbete och förankring lokalt i syfte att främja offentlig sektors analysförmåga.

5.4 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats. Ange max fem insatser och fyll i tabellen nedan:

Namn på insats och kort beskrivning	Resultat i form av uppnådda prestationer under året För definition och exempel av prestationer se sidan 4.	Om möjligt resultat i form av uppnådda effekter under året För definitioner och exempel av effekter se sidan 4. Ange om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller en egen bedömning.	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, program för Europeiska regionala utvecklingsfonden inklusive program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) samt i förekommande fall omställningsplanen för Fonden för en rättvis omställning som insatsen ska bidra till.
Samverkansplattform Mat o Hälsa Projektet är ett genomförandeprojekt på Örebro Universitet som verkar inom ramen för regionens arbete med smart specialisering. Projektmålet är att etablera och bygga upp en samverkansplattform för Mat och hälsa genom att utveckla strukturer och verktyg för kunskapsutbyte mellan SME företag, akademien, olika aktörer i innovationsstödsystemet och andra samverkanspartners.	Förväntade prestationer: SMF:er som utvecklar produkter, processer och affärsmodeller: 6 st Organisationer som utvecklar produkter, processer och tjänster: 6 st Användare av implementerade stödstrukturer: 1 000 st	Förväntade effekter: Etablerad samverkansplattform för Mat och hälsa. Långsiktigt goda förutsättningar för samverkansplattformen att bidra till ett ökat flöde av idéer och i slutändan fler innovationer Stärka innovationsfrämjande forskning inom Mat och hälsa och utbildningen vid Örebro universitet (ÖRU) och dess samarbetspartners. Hälsoaspekter som bygger på vetenskap utgör en naturlig bas i utvecklingen av en hållbar livsmedelsförsörjning såväl regionalt i Örebro som i Östra Mellansverige (ÖMS) och resten av Sverige. Målgruppen förväntas få tillgång till följande förmågor:	RUS övergripande mål Stark konkurrenskraft och dess effektmål Ökad innovationskraft. Innovation- och smart specialiseringsstrategin: Bidrar till målet att styra regionens resurser mot investeringar initiativ som rör "Livsmedel i skärningen mellan hållbarhet, hälsa, miljö och måltid". Färdplanerna i Östra Mellansveriges ERUF-program: Bidrar till programmålet "Utveckla och förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik" Bidrar till att realisera målet "Resurseffektiv och innovativ livsmedelsproduktion" i ÖMS Färdplaner.

		Förändrade attityder och synsätt, relevant kunskap, samverkan och kunskapsöverföring.	Bidrar till att nå målet om ökad innovationskraft Medfinansiering Regionalfonden
<p>Nyttiggörande av data för fyra ändamål</p> <p>Projektet är ett genomförande-projekt som drivs av Hälso- och sjukvården i Region Örebro län.</p> <p>Kopplat till AI och hälsa har projektet Nyttiggörande av data för fyra ändamål initierats under året.</p> <p>Projektet syftar till att nyttig- och tillgängliggöra regionens data. Primärt projektmål är att regionens data ska vara tillgängliggjort för uttag för företag och forskare.</p> <p>För att nå ett önskat läge i precisionsmedicin inom näringslivet krävs att olika datamängder kan kopplas ihop. Då måste datat vara tillgängligt och hanterbart. Projektet omfattar alla aspekter i användande av systematiska hälsodata som underlag för innovation och patientbaserade lösningar.</p>		<p>Förväntade effekter:</p> <p>Målgrupperna, näringsliv och forskning, kommer att få tillgång till regionens data för uttag.</p> <p>Det förväntas leda till innovation för att stärka välfärden och skapa ekonomiska värden inom offentlig förvaltning.</p> <p>Målgruppen förväntas få tillgång till följande förmågor: Nya metoder & arbetssätt.</p> <p>De stärkta förmågorna förväntas leda till följande förändrade beteenden: Uppgraderar befintlig digital teknik.</p>	<p>RUS övergripande mål Stark konkurrenskraft och dess effektmål Ökad innovationskraft.</p> <p>Innovation- och smart specialiseringsstrategin: Bidrar till målet att styra regionens resurser mot investeringar i "Autonoma, digitaliserade och intelligenta Välfärdsteknologiska system."</p> <p>Färdplanerna i Östra Mellansveriges ERUF-program: Bidrar till programmålet "Dra nytta av digitaliseringens fördelar för invånare, företag, forskningsorganisationer och offentliga myndigheter." Bidrar till att realisera den prioriterade inriktningen "Nyttiggörande av hälso- och vårddata samt kliniska prövningar" i ÖMS Färdplaner.</p> <p>Medfinansiering Regionalfonden</p>
<p>AI.ALL*</p> <p>AI.ALL* är ett samverkansprojekt med Örebro universitet och Örebro Universitet Holding AB.</p> <p>Projektet ska vidareutveckla lärdomar och metodik från tidigare projekt AI:MEE och AI:ALL.</p> <p>Genom att bygga nätverk och ekosystem med koppling till Östra Mellansverige (ÖMS) utmaningsområden ska projektet nyttja den beprövade casemetodiken och därigenom utveckla innovativa AI lösningar med fokus på skärningen mellan områdena.</p> <p>Projektet ska även öka innovationstakten genom att stärka kapaciteten och den samlade genomförandeförmågan i innovationsekosystemet¹⁰ med fokus på näringslivets fortsatta utveckling och omställning.</p>	<p>Förväntade prestationer för hela projektet, i hela ÖMS:</p> <p>Företag som får stöd: 400 st</p> <p>Företag som samarbetar med forskningsorganisationer: 20 st</p> <p>Organisationer med stöd: 50 st</p>	<p>Förväntade effekter:</p> <p>AI.ALL* ska visa på nyttan med AI, accelerera användandet och bidra till innovationskraften hos företagen för hållbar tillväxt och konkurrenskraft i regionen och ÖMS.</p> <p>AI.ALL* är ett verktyg för interaktion mellan samhället, forskningen, den tekniska utvecklingen och innovation.</p> <p>Målgrupperna kommer att få tillgång till nya kontakter, metoder och arbetssätt, processer, samverkansarenor (Akademi, offentliga, företag, sociala, företag) samt kunskapsöverföring.</p> <p>De stärkta förmågorna förväntas leda till att målgrupperna använder resurseffektiv teknik, metod och processer, etablerar ny samverkan, genomför kompetensutveckling, samarbetar med företag och nya sektorer, branscher och aktörer, skalar upp metoder, processer</p>	<p>RUS övergripande mål Stark konkurrenskraft och dess effektmål Ökad innovationskraft.</p> <p>Innovation- och smart specialiseringsstrategin: Bidrar till målet att styra regionens resurser mot "Autonoma, digitaliserade och intelligenta produktionssystem".</p> <p>Färdplanerna i Östra Mellansveriges ERUF-program: Bidrar till programmålet "Dra nytta av digitaliseringens fördelar för invånare, företag, forskningsorganisationer och offentliga myndigheter." Bidrar till att nå det önskade nuläget som pekats ut i ÖMS Färdplaner.</p> <p>Medfinansiering Regionalfonden</p>

<p>Ekosystemet ska bidra till kunskap och idégenerering och visa på möjligheterna med AI.</p>		<p>och arbetssätt, tar fram nya strategier, beslutsunderlag, policys/riktlinjer, utvecklar hållbarhetsarbetet inom alla tre dimensioner, utvecklar innovationer, utvecklar områden för strategiska satsningar (smart specialisering), utvecklar/etablerar test- och demonstrationsmiljöer.</p>	
<p>IUC Starkare Industri</p> <p>Projektet är ett genomförandeprojekt som avser utveckla industrin i Örebro län.</p> <p>Arbetsmetodikerna har sin grund i en uppsökande verksamhet och behovsanalys. Baserat på behovsanalys kan olika insatser göras inom produktionseffektivisering, automation och digitalisering.</p> <p>Målgruppen är SMF i Örebro läns tillverkande och utvinnande industri.</p> <p>Projektmålet är att Förstärka förmågan för utveckling hos 75 tillverkande eller utvinnande företag i länet.</p>	<p>Förväntade prestationer:</p> <p>Projektet kommer att arbeta med uppsökande verksamhet för att identifiera nuläge och utmaningsområden för att senare kunna initiera inspirationsseminarier, ämnesnätverk, workshops och mindre utvecklingsstödjande insatser.</p>	<p>Förvänta effekter:</p> <p>Genom projektet kommer fler företag bli medvetna om möjligheterna, men även påbörja eller fortsätta, sitt utvecklingsarbete inom produktionseffektiviseringar, digitalisering och automation.</p> <p>Det stärker i sin tur konkurrenskraften i länets SME-industriföretag.</p>	<p>RUS övergripande mål Stark konkurrenskraft och dess effektmål Ökad konkurrenskraft.</p> <p>Innovation- och smart specialiseringsstrategin: Bidrar till målet att styra regionens resurser mot utpekade områden.</p> <p>Färdplanerna i Östra Mellansveriges ERUF-program: Bidrar till programmålet att "Förbättra de små och medelstora företagens hållbara tillväxt och konkurrenskraft och skapandet av arbetstillfällen i dessa företag, inbegripet genom produktiva investeringar". Bidrar till att realisera den prioriterade inriktningen "Starkt resiliens och säkerhet för industrin" som pekas ut i ÖMS Färdplaner."</p> <p>Medfinansiering Regionalfonden.</p>
<p>Framgångslyftet</p> <p>Framgångslyftet är ett samverkansprojekt mellan de fyra Almibolagen i Östra Mellansverige, varav Almi Mälardalen är ett. Projektet syftar till att förbättra de små och medelstora företagens hållbara tillväxt och konkurrenskraft och skapandet av arbetstillfällen i dessa företag, inbegripet genom produktiva investeringar.</p>	<p>Förväntade prestationer:</p> <p>Totalt för hela projektet i ÖMS:</p> <p>Företag som får stöd: 1 300</p> <p>Företag som får icke ekonomiskt stöd: 1 300</p> <p>Organisationer som får stöd: 5</p> <p>Antal skapade arbetstillfällen i enheter som får stöd: 1 300</p> <p>SMF som utvecklar produkter, processer och affärsmodeller: 1 300</p> <p>SMF som inför produkt- eller processinnovationer: 200</p> <p>Användare av implementerade stödstrukturer: 300</p> <p>Beslutsunderlag, stöddokument och strategier.</p>	<p>Förväntade effekter:</p> <p>Utvecklad förmåga till omställning mot hållbar tillväxt hos deltagande företag</p> <p>Vidare ska projektet stärka Almis förmåga att samverka och agera inom smart specialisering och innovationsstödsystemet.</p> <p>Projektet ska även arbeta med jämställdhetsintegrering, där mångfald och jämställdhet arbetas igenom i rådgivningen.</p> <p>Målgruppen förväntas bli få tillgång till följande förmågor:</p> <p>Förbättrat/förstärkt ledarskap, Förändrade attityder och synsätt, Nya arbetssätt, metoder och kontakter, nya marknader (inom och utom Sverige), relevant kunskap, samverkan och kunskapsöverföring samt förändrade attityder och synsätt.</p> <p>De stärkta förmågorna förväntas bli leda till: Resurseffektiv teknik, metod och processer, expanderande, verksamheter,</p>	<p>RUS övergripande mål Stark konkurrenskraft och dess effektmål Ökad konkurrenskraft.</p> <p>Innovation- och smart specialiseringsstrategin: Bidrar till målet att styra regionens resurser mot utpekade områden.</p> <p>Färdplanerna i Östra Mellansveriges ERUF-program: Bidrar till programmålet att "Förbättra de små och medelstora företagens hållbara tillväxt och konkurrenskraft och skapandet av arbetstillfällen i dessa företag, inbegripet genom produktiva investeringar". Bidrar till målet att nå det önskade läget för de fyra utmaningsområden som pekas ut i ÖMS Färdplaner.</p> <p>Medfinansiering Regionalfonden</p>

		generationsskiften, kompetensutveckling, sektorsövergripande samarbeten samt ett hållbart företagande.	
--	--	--	--

6. Tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystemet¹⁰

Observera! **Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 6.1–6.3 är sammanlagt 8 000.** Fråga 6.4 har ingen teckenbegränsning.

Beskriv genomgående i frågorna 6.1–6.3 eventuella utmaningar och framgångsfaktorer i genomförandet. Ange också vilka aktörer ni har samverkat med (kommuner, länsstyrelsen, övriga berörda statliga myndigheter, organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv).

- 6.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystemet har genomförts.

Förutsättningar till **utbyggnad av digital infrastruktur** på landsbygden i länet har minskat sedan 2022 då de nationella stödmedlen inte justerats med avseende på inflation och ökade kostnader. Medlen möjliggör dock en fortsatt utbyggnad och ökar möjligheten att ta del av digital samhällsservice. Kartläggningar har gjorts av mobil uppkoppling i länet. Bättre digital infrastruktur ökar näringslivets konkurrenskraft och ger ökade möjligheter att delta i digitala utbildningar, sociala aktiviteter och fritidsaktiviteter.

Region Örebro län har samverkat med Länsstyrelsen, länets kommuner och övriga regioner i Mellansverige (Värmland, Örebro, Västmanland, Sörmland, Östergötland, Uppsala och Stockholms län) kring utbyggnad av snabb digital infrastruktur.

Inom arbetet med att utveckla en **järnvägsförbindelse Oslo-Stockholm** med restid under tre timmar har studier gjorts av stråkets betydelse för godstransporter och kris- och beredskap. Även analyser av projektets effekter på det regionala resandet har gjorts. Arbetet genomförs i samarbete med Region Västmanland och Värmland samt Örebro, Karlstad och Västerås kommuner inom ramen för det gemensamt ägda bolaget Oslo-Sthlm 2.55 AB:s arbete. Studierna har ökat kunskapen om stråkets potential och betydelse såväl för totalförsvaret, näringslivets transporter och konkurrenskraft samt för storregional integrering av arbets-, studie- och bostadsmarknader. Region Örebro län har **påverkat EUs transportagenda** genom konsultationer och andra insatser, däribland bland annat hållbar mobilitet och TEN-T.

Under 2021 och 2022 har det gjorts reduceringar i **kollektivtrafiken** om ca 10 procent. Detta som ett steg i att minska kostnaderna. Detta tillsammans med pandemin har förstås varit en utmaning när det gäller att attrahera resenärer till kollektivtrafiken. Resandet inom kollektivtrafiken är nu endast 8 procent mindre än

¹⁰ Villkorsbeslut 2023:1.1, 1.3, 2.

före pandemin. Detta kan främst förklaras med förändrade resvanor, medan trafikreduceringarna endast utgör en liten del av resandeminskningen.

Ökade kostnader för infrastrukturinvesteringar gör att färre åtgärder kan finansieras via såväl nationell som regional plan för infrastruktur.

Antalet bilar i länet ökar i jämförelse med 2018. I underlagsrapport för Vägval 2030 lyfte vi att länet behöver minska antalet fordon för att nå målen till 2030. Hur antalet bilar påverkar resandet behöver följas upp.

När det gäller omställningen av fordonsflottan utgör långa leveranstider av nya fordon ett hinder. Fordonsflottorna ställer inte om i tillräckligt snabb takt till förnybara drivmedel och el, även om el ökat markant de senaste åren. De negativa klimateffekterna av detta späds på ytterligare av den minskade reduktionsplikten. Effektbrist kan också leda till hinder i utbyggnad av laddinfrastruktur som i sin tur kan få människor att vänta med fordonsbyte.

Även kompetensbristen inom samhällsbyggnadssektorn leder till svårigheter att planera och utföra infrastrukturprojekt.

Region Örebro län har kontinuerlig dialog med kommunerna och Trafikverket kring länsplanen för regional transportinfrastruktur. Samarbetet inom sju-länssamarbetet "En bättre sits" är en viktig del i regionens arbete med att underlätta för medborgarna att resa kollektivt. 2023 påbörjades arbetet med en Storregional systemanalys. Den storregionala systemanalysen pekar ut behov i transportsystemet för att möjliggöra ett ökat kollektivt resande, hållbara godstransporter och ökad konkurrenskraft för Stockholm-Mälardalenregionen.

Transportsystemet är av stor betydelse även för näringslivets utveckling. Regionen har flera kontaktytor där näringslivets behov av transportinfrastruktur kan lyftas, diskuteras och fångas upp, bland annat genom länets samverkansplattform för näringslivsfrågor, Business Region Örebro län, Svenskt Näringsliv, Företagarna, Handelskammaren Mälardalen och i ett av regionen lett branschråd bestående av tolv utvalda besöksnäringsföretag.

RECIPROCITY, fortsatt deltagande i detta Horizon-2020 projekt som en del av påverkansarbetet inom European Regions Research and Innovation Network, ERRIN. Det handlar om erfarenhetsutbyten kopplat till smart mobilitet.

- 6.2 Beskriv hur ni har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

[Klicka här för att ange text.](#)

- 6.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystemet.

Effektivisering av kollektivtrafiken pågår ständigt. Under året har busstrafiken kunnat använda tre delsträckor av Region Örebro läns utbyggda system för snabbussar inom

Örebro tätort (Citylinjen). I de färdigbyggda delarna har kollektivtrafikresandet ökat med över 25 procent jämfört med före pandemin. Systemet byggs ut mellan tre delar av Örebro som präglas av miljonprogramsutbyggnaden. Under 2023 har den fjärde delsträckan färdigställts. Avskaffandet av Stadsmiljöavtalen kan dessvärre påverka utbyggnaden av etapp 2.

I arbetet med prioritering av stöd till digital infrastruktur har det territoriella perspektivet vägts in med hjälp av länets kommuner.

Under 2023 har arbete inletts för att kartlägga tillgängligheten till arbete, högre utbildning, grund- och gymnasieskolor samt vård via både digital kommunikation och transportsystemet. Detta bryts också ned för att se skillnader i tillgänglighet mellan kvinnor och män samt i olika åldersgrupper.

6.4 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats. Ange max fem insatser och fyll i tabellen nedan:

Namn på insats och kort beskrivning	Resultat i form av uppnådda prestationer under året För definition och exempel av prestationer se sidan 4.	Om möjligt resultat i form av uppnådda effekter under året För definitioner och exempel av effekter se sidan 4. Ange om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller en egen bedömning.	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, program för Europeiska regionala utvecklingsfonden inklusive program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) samt i förekommande fall omställningsplanen för Fonden för en rättvis omställning som insatsen ska bidra till.
Färdigställande av Citylinjen	En större del av Citylinjen har färdigställts.	Kraftig reseökning på Citylinjen och expressbussar. Kollektivtrafiken har ökat mer än bilresandet i de starka stråken.	RUS övergripande mål God resurseffektivitet och dess effektmål Minskad klimatpåverkan.
Tillgänglighetsanalys	Arbete har initierats och färdigställs under 2024	Bättre kunskap om hur en kombination av tillgänglighet till olika funktioner påverkar den totala tillgängligheten. Bättre tillgänglighet för länets invånare till olika typer av funktioner och service.	RUS övergripande mål Hög och jämlik livskvalitet samt God resurseffektivitet och dess effektmål Goda uppväxt villkor, Goda försörjningsvillkor, Ökad grad av delaktighet och inflytande, Attraktiv boende- och närmiljö samt Minskad klimatpåverkan.
Planläggning av det undre luftrummet för drönartransporter	Etablerat nätverk och relationer med berörda aktörer regionalt, nationellt och internationellt. Inlett arbete med kartläggning av geografiska aspekter att ta i beaktande vid upprättande av ett planerat undre luftrum. Arbetet har lett till ett ökat samarbete med hälso- och sjukvården.	Bedömda effekter: Ökad kunskap om drönares potential för att bidra till ett hållbart transportsystem och länets konkurrenskraft. Regionala utvecklingsområdet och hälso- och sjukvården har ökat sin samverkan vilket ger ökad kapacitet för organisationen som helhet att vara en motor för regional utveckling samt att kvaliteten av arbetet ökar.	RUS övergripande mål Hög och jämlik livskvalitet, Stark konkurrenskraft samt God resurseffektivitet och dess effektmål Goda uppväxt villkor, Ökad grad av delaktighet och inflytande, Attraktiv boende- och närmiljö, Ökad entreprenöriell aktivitet, God och jämlik hälso- och sjukvård, God och jämlik folkhälsa, Minskad klimatpåverkan.

7. Jämställdhet¹¹

Observera! **Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för fråga 7.1 är 4 500.** Fråga 7.2 har ingen teckenbegränsning.

- 7.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet med att stärka integrering av jämställdhet har genomförts och med vilka aktörer ni har samverkat (kommuner, länsstyrelser, övriga berörda statliga myndigheter, organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv). Beskriv även eventuella utmaningar och framgångsfaktorer.

Genomförandet av RUS ska bidra till de sociala, miljömässiga och ekonomiska övergripande målen (som alla samspelar med varandra) för en hållbar utveckling. Vi arbetar för att de resurser som fördelas och att de insatser som vi gör ska ge ett jämlikt och jämställt resultat för invånarna i Örebro län. Uppföljningen av den regionala utvecklingsstrategin visar vilka utmaningar som är mest angelägna att arbeta med framöver. Insatserna som vi gör ska sträva efter att skapa likvärdiga förutsättningar. Det innebär att vi inte kan göra på samma sätt överallt, utan vi behöver anpassa insatser till de olika förutsättningarna runt om i länet. För att kunna göra det, behöver vi i uppföljningen spegla perspektiven jämställdhet, inkludering samt barn och unga. Därför delar vi så långt det är möjligt upp statistiken på kön, ålder, socioekonomi, ursprung och geografi.

Sättet att driva utvecklingsarbetet kan skilja sig åt utifrån utmaningens art. Det skulle kunna leda till att en ny handlingsplan tas fram, att en kraftsamling eller utforskande expedition initieras, att ett nätverk förändras, eller att ett projekt genomförs. Samtliga arbetssätt ska vara jämställdhetsintegrerade.

I insatser och projekt ska de tre dimensionerna av hållbarhet beaktas i planering, genomförande och uppföljning. Hållbarhetsdimensionerna ska fungera som hävstänger för ökad kraft och effektivitet i utvecklingsarbetet.

Jämställdhetsperspektivet är starkt och väl förankrat i vår verksamhet. När vi finansierar olika insatser och projekt ska det finnas en beskrivning av specifika utmaningar kopplade till jämställdhet samt hur dessa utmaningar ska bemötas. Projektets insatser ska sammantaget bidra till att det regionala utvecklingsarbetet går i riktning mot omställning till ett jämställt samhälle.

På förvaltningen Regional utveckling finns en särskild processgrupp (JÄST-gruppen) som består av en sammankallande, representanter från samtliga sakområden samt representanter från HR, analys och kommunikation. Särskilt sakkunnig i

¹¹ Villkorsbeslut 2023:1.1, 1.3, 2.

jämställdhetsfrågor från Länsstyrelsen i Örebro län samt jämställdhetsstrateg från regionkansliet vid Region Örebro län finns med som stöd.

I analyser, att ta fram strategier och att planera insatser är JÄST-gruppen ett stöd i jämställdhetsintegrering.

7.2 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats. Ange max fem insatser och fyll i tabellen nedan:

Namn på insats och kort beskrivning	Resultat i form av uppnådda prestationer under året För definition och exempel av prestationer se sidan 4.	Om möjligt resultat i form av uppnådda effekter under året För definitioner och exempel av effekter se sidan 4. Ange om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller en egen bedömning.	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, program för Europeiska regionala utvecklingsfonden inklusive program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) samt i förekommande fall omställningsplanen för Fonden för en rättvis omställning som insatsen ska bidra till.

8. Integration¹²

Observera! **Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för fråga 8.1 är 4 500.** Fråga 8.2 har ingen teckenbegränsning.

8.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet med att stärka integrering av integration har genomförts och med vilka aktörer ni har samverkat (kommuner, länsstyrelser, övriga berörda statliga myndigheter, organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv). Beskriv även eventuella utmaningar och framgångsfaktorer.

Integrationsperspektivet genomsyrar alla prioriteringar i den regionala utvecklingsstrategin.

Kopplat till RUS-området Transporter och infrastruktur kan arbetet med Citylinjen lyftas fram, där vi ser en kraftig resandeökning i de färdigställda delarna linjen. Ytterligare sträckor inom Citylinjen färdigställs under december 2023 och en avsiktsförklaring om fortsatt utbyggnad har undertecknats av Region Örebro län och Örebro kommun. Linjens ändpunkter ligger i socioekonomiskt utsatta områden och ökar de boendes tillgänglighet till arbetsmarknad, skolor och studier. Citylinjen är ett

¹² Villkorsbeslut 2023:1.1, 1.3, 2.

gemensamt projekt med Örebro kommun där kommunen står för infrastrukturen och Region Örebro län förbinder sig att köra kollektivtrafik i en viss utsträckning på utbyggd infrastruktur.

Genom socialfundsprojektet Marykedjan där Region Örebro län är part sker ett arbete utifrån Barnfattigdom och integration. Här finns samverkan med det civila samhället till exempel Örebro Stadsmission, Västerås stift och studieförbundet Bilda. Kommunen och näringslivet i Hällefors finns också med i arbetet.

Region Örebro län arbetar också med föräldraskapsstöd genom såväl Föräldraskap i Sverige (FÖS) som stöd till Familjecentralernas arbete. I arbetet med FÖS är målgruppen "nya svenskar".

Familjecentralerna är viktiga mötesplatser och även hållplats för främjande och förebyggande utifrån nära vårdarbetet där fokus är på att erbjuda insatser för att öka jämlikheten i hälsa där det mest behövs, och det är till stor del i kommuner, eller områden i kommuner, med hög andel "nya svenskar". Ett annat arbete som pågått är tillsammans med Folk tandvårdens hälsofrämjande insatser i Hällefors kommun. Det handlar om alla barns lika rätt till specialistvård när det finns behov.

Utifrån ett folkhälsoperspektiv försöker vi ha med integrationsperspektivet i analysen eftersom vi behöver bryta ned och titta på skillnader mellan olika grupper. Dessa olika grupper har olika livsvillkor (förutsättningar för en god hälsa).

Integrationsperspektivet beaktas i projekt och verksamhetsbidrag utifrån verksamhetens särskilda förutsättningar. Almi har särskilda skrivningar i ägardirektivet som handlar om att jobba aktivt med målgruppen utrikes födda.

I inriktningsbeslutet för fördelning av företagsstöd finns en särskild prioritering för företag som drivs av kvinnor och företag som drivs av personer födda utanför Norden. Prioriteringen har lett till att allt fler stöd delats ut till dessa målgrupper.

Vad gäller besöksnäringen så består den generellt av en hög andel utländsk arbetskraft. Inom samverkansstrukturen i länet, främst regionala turismutvecklingsgruppen, har en dialog påbörjats om hur vi utifrån arbetssätt och kommunikation kan stärka vår inkludering mot fler målgrupper/företag i vår samverkan och insatser.

Region Örebro läns stöd till folkbildning och föreningsliv skapar förutsättningar för civilsamhällsorganisationerna att verka. Sammantaget är dessa organisationers verksamheter mycket viktiga för integration, inkludering och social hållbarhet i länet. Ett strategiskt nätverk som samlar offentlig verksamhet, civilsamhälle och Örebro universitet är Partnerskapet för sociala innovationer. Nätverket samlar aktörer som i sin verksamhet arbetar med inkludering och integration. Partnerskapet möjliggör samverkan och skapar goda förutsättningar för internationellt samarbete.

8.2 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats. Ange max fem insatser och fyll i tabellen nedan:

Namn på insats och kort beskrivning	Resultat i form av uppnådda prestationer under året För definition och exempel av prestationer se sidan 4.	Om möjligt resultat i form av uppnådda effekter under året För definitioner och exempel av effekter se sidan 4. Ange om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller en egen bedömning.	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, program för Europeiska regionala utvecklingsfonden inklusive program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) samt i förekommande fall omställningsplanen för Fonden för en rättvis omställning som insatsen ska bidra till.

9. Miljö och klimat¹³

Observera! **Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för fråga 9.1 är 4 500.** Fråga 9.2 har ingen teckenbegränsning.

- 9.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet med att stärka integrering av miljö och klimat har genomförts och med vilka aktörer ni har samverkat (kommuner, länsstyrelser, övriga berörda statliga myndigheter, organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv). Beskriv även eventuella utmaningar och framgångsfaktorer.

Omställningen går fortfarande för långsamt, det krävs nya samarbeten och nya arbetssätt för att klara utmaningarna som omställningen ger. Inom vårt regionala utvecklingsarbete för ett mer hållbart näringsliv och en cirkulär samhällsekonomi har fler insatser gjorts och samarbetet med näringslivet och relevanta aktörer i länet så som länsstyrelse och akademi ökar kontinuerligt. För att klara omställning av näringslivet och för att bibehålla och öka konkurrenskraften i länet måste samarbetet fortsätta och nya lösningar främjas.

Medvetenheten kring energifrågan har ökat bland annat tack vare höga energipriser, rädsla för energibrist samt ett osäkert säkerhetsläge i omvärlden. Vi har också ett energisystem under omvandling med mer väderberoende elproduktion och en ökande energianvändning vilket på sikt kommer att ge stora utmaningar för elsystemet i vårt län. Vi måste arbeta proaktivt för att förebygga problem som kommer att uppstå inom en snar framtid. Medvetenheten har ökat kring utmaningarna som energisystemet står inför, men fler aktörer måste engagera sig och börja arbeta med konkreta åtgärder. Till

¹³ Villkorsbeslut 2023:1.1, 1.3, 2.

exempel måste el- och effektbehov inkluderas i kommunala planer, och företag behöver avlasta elsystemet genom energieffektivisering och nyttjande av flexibilitetslösningar. I Örebro läns energi- och klimatråd har ett antal företag och kommuner engagerat sig i att arbeta med kommunal energiplanering, och dialog med energibolag har inletts i syfte att tillsammans undanröja hinder och skapa goda möjligheter för nätutveckling i Örebro län. Installationerna av solel har ökat i länet vilket är ett resultat av både regionala utvecklingsinsatser och marknaden.

Tillsammans med Länsstyrelsen har Region Örebro län tagit fram ett energi- och klimatprogram för perioden 2021-2025. 2021 startades Energi- och klimatrådet med aktörer från näringslivet, branschorganisationer, länets kommuner och universitetet. Syftet med rådet är att lösa de utmaningar i omställningen som kräver samarbete mellan fler olika aktörer. Rådet är lyckosamt och har nått resultat inom områdena transporter och energisystem.

Exempel på genomförda aktiviteter är bland annat framtagande av en digital plattform för ladd- och drivmedelsinfrastruktur som skett tillsammans med tio andra regionala utvecklingsaktörer – Drivmedla.se, samt ett samarbete och aktörsdialog för kravställning för hållbara transporter tillsammans med Örebro kommun. Alla länets tolv kommuner, Länsstyrelsen och regionen har även skrivit under en avsiktsförklaring om att köpa in fossilfria transporter till 2030.

Det händer mycket inom energiområdet och regionerna i Östra Mellansverige har tillsammans tagit fram en rapport om eleffektsituationen i länen. Frågan är högt prioriterad i Örebro län och arbetas med för att länet fortsatt ska kunna vara konkurrenskraftigt för etableringar. Inom länet pågår diskussioner mellan kommunerna, nätbolagen, de större offentliga fastighetsägarna om energiplanering.

Inom det ERUF finansierade projektet Elsmarta Östra Mellansverige ges det utrymme för regionen att stödja kommuner och elnätsbolagen med energiplanering. Eftersom det är ett arbete som är påbörjat blir det rörigt om Länsstyrelsen får ett uppdrag till 2024 om regional energiplanering.

Region Örebro län samverkar även direkt med små och medelstora företag i energi-relaterade frågor genom platsbesök där företagen fått tips på energieffektivisering och stödmöjligheter samt via kunskapshöjande webinarium.

- 9.2 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats. Ange max fem insatser och fyll i tabellen nedan:

Namn på insats och kort beskrivning	Resultat i form av uppnådda prestationer under året För definition och exempel av prestationer se sidan 4.	Om möjligt resultat i form av uppnådda effekter under året För definitioner och exempel av effekter se sidan 4. Ange om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller en egen bedömning.	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, program för Europeiska regionala utvecklingsfonden inklusive program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) samt i förekommande fall omställningsplanen för Fonden för en rättvis omställning som insatsen ska bidra till.
Fossilfritt 2030 - Drivmedelsomställning med offentlig sektor i Östra Mellansverige Projektet ska stärka regioner och kommuners arbete med att ställa om sina verksamheter till förnybara alternativ och även verka externt för att främja dessa. Detta skapar även goda förutsättningar för näringsliv och allmänhet att ställa om.	Projektet har under 2023 stöttat målgruppen deltagande kommuner och regioner genom uppstartsmöten för att avgöra lokala behov och förutsättningar. Utifrån inledande möten skapas aktivitetsplaner för varje specifik deltagande aktör samt en gemensam handlingsplan för fortsatt samarbete. Utifrån detta erbjuds projektdeltagare både gemensamt och individuellt expertstöd och kunskaps- och erfarenhetsutbyte över kommun- och länsgränser. Samtliga erbjuds även att delta i relevanta nätverk, seminarier, workshops och utbildningar.	Förväntade effekter: Ökad användning av förnybara drivmedel Ökat tempo i näringslivets investeringar i ny fordonsteknik, tank- och laddinfrastruktur samt smarta och resilienta energilösningar.	RUS övergripande mål God resurseffektivitet och dess effektmål om minskad klimatpåverkan. EU-finansierat projekt inom ERUF Östra Mellansverige. Prioriterat området: Ett grönare och koldioxidsnålare Östra Mellansverige. Mål: Utveckla smarta energisystem, smarta nät och smart lagring utanför det transeuropeiska energinätet (TEN-E).
Byggnadslyftet i Östra Mellansverige Projektet vill bidra till en mer energieffektiv, klimatsmart och innovativ bygg- och fastighetsbransch i Östra Mellansverige. Våra fyra fastighetsnätverk; Fastighetsnätverket i Örebro län, Fastighetsnätverk Sörmland, Fastighetsnätverk Västmanland och Östergötland Bygger Klimatneutralt (ÖBKN) utgör samverkansarenor för erfarenhetsutbyte och ökad kunskap. Genom samverkan mellan dessa kan branschrepresentanter samverka och inspirera varandra.	Aktiviteter i projektet är utvecklade i nära dialog med branschen. Med kunskapshöjande aktiviteter om bland annat hållbara byggmaterial, återbruk, digitalisering samt spridning av goda exempel kan fastighetsägare bli bättre förvaltare, beställare och samverka mer med varandra.	Förväntade effekter: Mer energieffektiv, klimatsmart och innovativ bygg- och fastighetsbransch i Östra Mellansverige.	RUS övergripande mål God resurseffektivitet och dess effektmål om minskad klimatpåverkan, mer bioekonomi och cirkulära flöden. EU-finansierat projekt inom ERUF Östra Mellansverige. Prioriterat området: Ett grönare och koldioxidsnålare Östra Mellansverige. Mål: Främja energieffektivitet och minska utsläppen av växthusgaser .
Elsmarta Östra Mellansverige En ökande elektrifiering tillsammans med en energiomställning medför en stor belastning på elsystemet. Elnätskapacitet utgör idag en begränsande faktor för tillväxt och bostadsbyggande. En utvecklad samverkan för tidig	Förväntade prestationer: Kommunerna stöttar aktörerna inom frågor som energiplanering, energiproduktion, energieffektivisering och effektplanering.	Förväntade effekter: Samordnad och effektiv planering för utbyggnad av elnätinfrastruktur Utvecklad planering för en ökad produktion av fossilfri energi Ökad kunskap om åtgärder som bidrar till en ökad	RUS övergripande mål God resurseffektivitet och dess effektmål om minskad klimatpåverkan och ökad andel förnybar energi. EU-finansierat projekt inom ERUF Östra Mellansverige. Prioriterat området: Ett grönare och koldioxidsnålare Östra Mellansverige. Mål: Utveckla

<p>dialog mellan nätägare och lokala och regionala näringslivsutvecklings- och samhällsplaneringsfunktioner är viktigt för att lägga grunden för en strategisk nätutveckling i hela Östra Mellansverige.</p>		<p>användarflexibilitet och en effektivare energianvändning.</p>	<p>smarta energisystem, smarta nät och smart lagring utanför det transeuropeiska energinätet (TEN-E)</p>
<p>Grönt och energieffektivt näringsliv</p> <p>Projektet riktas till företag i Östra Mellansverige och ska bidra till att främja energieffektivitet i utvecklingen av företag.</p> <p>Med målet att främja energieffektivitet i små- och medelstora företag erbjuder projektet rådgivningsinsatser som syftar till att röja identifierade hinder för att sätta igång energieffektiviseringsinsatser i företag.</p> <p>Projektet arbetar på flera nivåer kring det som ses som främsta hindren för företag att initiera arbete med energieffektivisering, bristande energikompetens och bristande affärsnytta.</p> <p>Projektet ska även skapa en samverkan mellan parterna i projektet som leder till att effektivisera företagens tillgång till stödsystemet på ett mer samordnat sätt.</p>	<p>Kunskapshöjande seminarier och webinarier.</p> <p>Projektet har inlett med träff mellan projektparterna och kontinuerliga gemensamma träffar planeras.</p> <p>Initialt har även två möten med deltagare genomförts och utifrån dessa skapas individuella planer för fortsatt arbete och energigenomgång.</p>	<p>Förväntade effekter:</p> <p>Projektets parter, Energikontoren och Almi bidrar genom sin samverkan med varandra och andra aktörer till kapacitetsstärkande utveckling i främjarsystemet.</p>	<p>RUS övergripande mål God resurseffektivitet och dess effektmål om minskad klimatpåverkan.</p> <p>EU-finansierat projekt inom ERUF Östra Mellansverige. Prioriterat området: Ett grönare och koldioxidsnålare Östra Mellansverige. Mål: Främja energieffektivitet och minska utsläppen av växthusgaser</p>
<p>Cirkulär kraftsamling i Östergötland och Örebro</p> <p>Projektet cirkulär kraftsamling i Östergötland och Örebro län ska bidra till ett mer cirkulärt samhälle, minskade utsläpp av växthusgaser och effektivare resursanvändning.</p> <p>Projektet ska stärka företag i att implementera olika typer av cirkulära lösningar som innebär att de blir mer hållbara, mer lönsamma och mer resilienta mot omvärldsförändringar.</p>	<p>Förväntade prestationer:</p> <p>Projektet kommer att arbeta genom att stödja små och medelstora företag i omställningen kopplat till implementering av cirkulära affärsmodeller, ökad återanvändning och återvinning samt utbyta till hållbara råvaror.</p> <p>Arbets sättet kommer bland annat att bestå av olika typer av kunskapshöjande insatser samt nätverksfrämjande aktiviteter.</p>	<p>Förväntade effekter:</p> <p>Projektet ska bidra till strukturspåverkan för att förenkla för cirkulära lösningar i samhället. Detta kommer att göras genom att bland annat identifiera hinder för omställningen samt ge stödorganisationer verktyg för att bidra till ökad cirkularitet.</p>	<p>RUS övergripande mål God resurseffektivitet och dess effektmål om minskad klimatpåverkan och mer bioekonomi och cirkulära flöden.</p> <p>EU-finansierat projekt inom ERUF Östra Mellansverige. Prioriterat området: Ett grönare och koldioxidsnålare Östra Mellansverige. Mål: Främja övergången till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi.</p>

10. Fördelning av anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder

Observera! **Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 10.1–10.5 är sammanlagt 11 000.**

- 10.1 Beskriv varför ni har fördelat anslaget mellan projektverksamhet, regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service på det sätt ni gjort.¹⁴

Region Örebro län tar fram riktlinjer och inriktningsbeslut. Riktlinjen är ett styrdokument som visar hur de regionala utvecklingsmedlen (1:1 medlen) ska användas för att stärka måluppfyllelsen i RUS. Riktlinjen ska vara styrande vid beslut om regionala utvecklingsmedel. Riktlinjen följs av inriktningsbeslut för projekt och företagsstöd. Inriktningsbesluten ska ange vilka insatser som är särskilt viktiga att prioritera under kommande år samt eventuella prioritetshöjande kriterier. Inriktningsbesluten visar på en indikativ fördelning mellan företagsstöd och projekt. Denna fördelning ska baseras på en analys över tidigare års fördelningar samt en omvärldsanalys av hur behovet av de olika stödtyperna förväntas se ut det kommande året.

Utvärdering och analys, tillsammans med aktuell omvärldsbevakning, ska ligga till grund för hur kommande års 1:1-medel bör användas. RUS-uppföljningen ska visa på ett antal områden som det behöver kraftsamlas kring för att kunna uppnå RUS:ens mål om en hållbar utveckling. Det ska även göras en årlig kartläggning och analys av Regional utvecklings hela projektportfölj i syftet att identifiera vilka gap som finns avseende finansiering.

Projektmedel

Inom ramen för nedanstående inriktningar är medfinansiering till EU prioriterat och även innovativa lösningar för att lösa samhällsutmaningarna. T.ex. kan digital teknik och kompetens bidra till att hitta lösningar för bland annat minskad miljö- och klimatpåverkan, klimatanpassning, social sammanhållning och demografisk utveckling.

Region Örebro län kan bevilja medel till projekt som ligger i linje med RUS:ens prioriterade områden och som bidrar till att stärka den regionala konkurrenskraften och tillväxten.

Region Örebro län prioriterar projekt enligt nedan

Projekt som främjar en utveckling av näringslivet som är långsiktig och hållbar inom följande områden:

Insatser som bidrar till förbättrad samverkan mellan akademi och små och medelstora företag.

Förbättrade förutsättningar att nyttja digitaliseringens möjligheter.

Affärsutvecklingsinsatser som innefattar kunskap, rådgivning, coachning, internationalisering och tillgång till olika nätverk.

Kapitalförsörjning i tidiga skeden.

¹⁴ Observera! Belopp fördelat på olika stödtyper behöver inte redovisas då den informationen inhämtas i Tillväxtverkets årliga redovisning av regionala företagsstöd, projektmedel samt stöd till kommersiell service.

Utveckling av utbildningar som matchar näringslivets behov, stärka företagens förmåga i kompetensförsörjningsarbetet.

Projekt som bidrar till att skapa en långsiktig och hållbar omställning av Örebro län inom följande områden:

- Främja energieffektiviseringsåtgärder.
- Främja förnybar energi.
- Utveckla smarta energisystem.
- Smarta nät och smart lagring på lokal nivå.
- Främja övergången till en cirkulär ekonomi.

Projekt som bidra till att Örebro län bli ett mer attraktivt län att bo, leva, besöka och verka i inom följande områden:

- Destinationsutveckling.
- Ökad tillgänglighet till arbetsmarknad och studier till och inom arbetsmarknadsregionen (digitalt och fysiskt).
- Utveckla och attrahera kompetens som bidrar till att befintliga företag och verksamheter kan växa.
- Projekt med inriktning på minskad bostadssegregation (investeringar kan dock inte finansieras).

Projekt som bidrar till att rusta barn och unga inom följande områden:

- Projekt som bidrar till att fler fullföljer och avslutar sin grundläggande utbildning i hela länet och att måluppfyllelsen i grund- och gymnasieskolan ökar, att fler klarar gymnasiet samt att skillnader mellan olika grupper minskar.
- Projekt som bidrar till ett minskat utanförskap inom följande områden:
- Projekt som bidrar till att förbättra förutsättningarna för fler att uppnå egen försörjning.
- Projekt som bidrar till normbrytande arbetssätt för att fler ska komma i arbete och bryta segregation på arbetsmarknaden. T.ex. insatser som bidrar till förbättrad samverkan mellan utbildningsanordnare och små och medelstora företag. Utveckla stödstrukturer som främjar lärande, inkludering och mångfald. Direkta stödinsatser till enskilda individer kan inte finansieras.

Det finns ingen rangordning eller prioritering mellan dessa områden, utan alla är lika viktiga.

Företagsstöd

- Företag med nya affärsidéer. Bidraget underlättar för nya företag att starta och ger befintliga företag en möjlighet att växa. Det ger i sin tur konkurrens, förnyelse av näringslivet och en ökad sysselsättning.
- Företag som drivs av kvinnor. Kvinnor är underrepresenterade vad det gäller företagandet och behöver ta del av de insatser och resurser som finns vad det gäller våra regionala företagsstöd.
- Företag inom avancerad tillverkningsindustri där produkterna kräver avancerad teknisk utrustning och speciell kompetens.
- Företag med en hög internationalisering. Export och import är viktiga delar i näringslivet för ett litet land som Sverige med en begränsad marknad. Det är förknippat med risker och kräver kapital.
- Företag som investerar i miljövänliga och effektiva lösningar.

Stödet ska stimulera företag till miljödriven affärsutveckling för att öka sin konkurrenskraft.

- 10.2 Beskriv hur ni har integrerat ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet i beslut om medel från anslaget till projektverksamhet, regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service.

Projekten beviljas i linje med RUS och dess prioriteringar. Agenda 2030 är utgångspunkten i vårt hållbarhetsarbete inom det regionala uppdraget. De globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Projekten ska bidra till att utvecklingen av länet är hållbar, både ur ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt perspektiv. Projektens insatser ska sammantaget bidra till att det regionala utvecklingsarbetet går i riktning mot omställning till ett hållbart samhälle

Alla projektansökningar ska därför beskriva hur man förhåller sig till hållbar utveckling – ekonomiskt, miljömässigt och socialt. Detta innebär att projekten ska innehålla en beskrivning av specifika utmaningar kopplade till jämställdhet, mångfald, miljö samt barn och unga, och hur dessa utmaningar kan bemötas.

I samband med ansökan om företagsstöd, ska företagen alltid uppge hur investeringen påverkar den ekonomiska, sociala och miljömässiga utvecklingen i företaget. Samtliga beviljade företagsstöd bidrar till en ekonomisk hållbarhet då kraven är att investeringarna, oavsett stödtyp, ska ge företagen en större konkurrenskraft vilket kan vara en tex ökad lönsamhet, nya kunder och marknader. Det i sin tur säkrar och ger fler arbetstillfällen i företagen. Flera av investeringarna leder även till en bättre arbetsmiljö för de anställda. Regionen prioriterar stöd till grön omställning.

Inom stöd till kommersiell service så riktar sig stöden främst till att behålla service på landsbygden genom att stötta dagligvaruhandeln samt drivmedelsstationer. Att butikerna blir kvar är viktigt för de boende på landsbygden så att man kan bo kvar och ha viss grundläggande service inom rimligt avstånd. Butikerna blir också självklara samlingspunkter för de boende på landsbygden och uppfyller då även fler sociala behov än bara närheten till service. Butikerna bidrar även till arbetstillfällen på landsbygden. Investeringarna som beviljas till dagligvaruhandeln är nästan uteslutande satsningar som leder till mindre energiförbrukning i företagen.

- 10.3 Har anslaget bidragit till att nå målen i

- den regionala utvecklingsstrategin?

Ja

Nej

- nationellt och regionala program för Europeiska regionala utvecklingsfonden?

Ja

Nej

- program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg)?

Ja

Nej

10.4 Om ja, beskriv hur anslaget har bidragit till att nå målen i

- den regionala utvecklingsstrategin.

Medfinansiering av projekt, företagsstöd och stöd till kommersiell service ligger i linje med RUS:ens prioriteringar. Projekt, företagsstöd och stöd till kommersiell service har legat i linje med inriktningsbeslut. Därmed bidrar projekt, företagsstöd och stöd till kommersiell service till att nå de tre övergripande målen stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet.

- nationellt och regionala program för Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Inom ramen för inriktningsbeslutets prioriteringar är medfinansiering till EU prioriterat. Under 2023 har 20 projekt beviljats som också har medel från regionalfondens program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg). Inom ramen för inriktningsbeslutets prioriteringar är medfinansiering till EU prioriterat. Region Örebro län har deltagit i programmeringsgrupper gällande utformningen av nästa programperiods Interreg-program, mer specifikt Central Baltic programmet och Östersjöprogrammet. Diverse informationsinsatser har pågått under 2022 att engagera länets aktörer i programdeltagande, samt att öka deras mottagarkapacitet.

- program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg).

Inom ramen för inriktningsbeslutets prioriteringar är medfinansiering till EU prioriterat. Region Örebro län har deltagit löpande i referensgrupper samt varit reserv i övervakningskommittén för Central Baltic programmet likväl varit med i subkommittén för Östersjöprogrammet. Diverse informationsinsatser har genomförts under 2023 för att engagera länets aktörer i programdeltagande, samt att öka deras mottagarkapacitet.

Om nej, beskriv varför anslaget inte har bidragit till att nå målen.

[Klicka här för att ange text.](#)

10.5 Beskriv på vilket sätt olika territoriella perspektiv har beaktats och påverkat beslut om medel.

Regionen prioriterar och beviljar stöd till dagligvaruhandeln och drivmedelsstationer på landsbygden (stöd till kommersiell service) enbart där servicen är gles i länet och spridningen av beviljade stöd inom länet är god. Då dagligvarubutikerna

på landsbygden ofta har en sämre lönsamhet än butikerna i de större tätorterna är investeringsstöden ofta nödvändiga för att företagen ska bli konkurrenskraftiga och kunna vara kvar på orten.

Gällande övriga företagsstöd skiljer sig branschstrukturen mellan länets kommuner vilket innebär att det finns olika behov av de olika stöden beroende på hur kommunerna ser ut. Vi har som mål att nå ut till samtliga kommuner med de olika stöden. Vissa stödformer (särskilt investeringsstöd och mikrobidrag) beviljas inte i Örebro tätort då bedömningen är att företagen inte har de utmaningar som finns i övriga delen av länet. Trots det så är beviljas flest stöd till företag i Örebro kommun. Det gäller då främst konsulttjänster samt såddbidrag till nystartade företag. Det särskilda investeringsstödet har haft en fortsatt bra spridning i länet där många stöd gått till företag i våra mindre kommuner.

Inom ramen för företagsstöd finns ett stöd det s.k. mikrobidraget, som ges till företag i hela länet förutom i Örebro tätort. Örebro tätort har en betydligt högre tillväxt och investeringstakt än övriga delar av länet.

Det finns dock vissa undantag där mikro-bidrag kan ges i Örebro tätort:

För att främja möjligheterna att ge stöd till en underrepresenterad grupp kan, inom Örebro tätort, mikrobidrag ges till företag som drivs av personer födda utanför Norden. Region Örebro län bedömer att genom att gynna en viss kategori av stödmottagare kan positiva effekter uppnås för både företag och samhälle.

För att öka möjligheterna för kvinnor som driver företag att söka mikro-bidrag, men också för att nå ut till fler branscher kan mikrobidrag även ges i Örebro tätort till företag som drivs av kvinnor för nya innovativa idéer i befintliga företag.

Vi tar hänsyn till det territoriella perspektivet genom att se till länets strukturella och geografiska skillnader. De projekt som finansieras ska sammantaget leda till likvärdiga förutsättningar i länet.

Övriga medskick

Detta avsnitt är en möjlighet för er att föra fram övriga medskick om det regionala utvecklingsarbetet som inte fångas upp i avsnitt 1–10.¹⁵

En utmaning med att driva det regionala utvecklingsarbetet under året har varit den stora osäkerhet som har rått kring statsstödsfrågan och finansieringen av aktörer i det innovationsstödande systemet. Dels utifrån att TVV programkontor i landets olika programområden har varit inkonsekventa i hur projekt har bedömts utifrån

¹⁵ Observera! Information tillhörande avsnitt 1–10 ska inte fyllas i under övriga medskick utan under respektive fråga i mallen.

tillämpningen av statsstödsreglerna. Men också utifrån att regionerna har haft svårt att på legala grunder medfinansiera projekt med sina 1:1 medel då §6 i förordning (2003:596) ej tillåter medfinansiering av projekt som omfattas av stöd enligt förordningen (2022:1468) om statligt stöd för att regionalt främja företag. Örebro är en av de regioner som under året har varit pådrivande och fört en nära dialog med Tillväxtverket för att finna en lösning, vilket har resulterat i (statsstöds)box 3b som undantar, för aktörerna, verksamhetskritiska aktiviteter från statsstöd. Vilket i sin tur skapar betydande förutsättningar för aktörerna att driva det regionala utvecklingsarbetet framåt. Dialogen kring förordning (2003:596) fortgår.

Inför 2023 minskade den statliga finansieringen av bredbandskoordinatorer. Det tillsammans med beslutet från Regeringskansliet att inte finansiera uppdraget och mandatet för digitaliseringskoordinatorerna får konsekvenser och innebär att:

- samordningen med EU, nationellt, regioner och kommuner försvåras - flernivåsamverkan behövs för att effektivisera och nå uppsatta mål

- möjligheten att genomföra Sveriges digitaliseringsstrategi minskas eftersom det bör samordnas på nationell, regional och kommunal nivå

- arbetet med att tillvarata digitaliseringens möjligheter spänner över flera olika politik- och verksamhetsområden och därför behövs regional samverkan med olika aktörer och organisationer.